

GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN 2014

SAMEN VOOR GROEN EN SOCIAAL

Programma GroenLinks
Amersfoort (2014-2018)

GROENLINKS

Beste kiezer,

Op 19 maart 2014 worden gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Ook Amersfoort kiest een nieuwe raad. Die zal in de komende vier jaar, namens alle Amersfoorters, besluiten nemen over de ontwikkelingen in de stad.

Er staat veel op het spel. De aanhoudende economische crisis maakt dat veel inwoners minder te besteden hebben en daarom een beroep doen op de overheid. Tegelijk heeft ook de gemeente minder te besteden. Daar komt bij, dat uitvoering moet worden gegeven aan verschillende taken die tot voor kort onder de verantwoordelijkheid van het Rijk vielen. In de komende jaren zullen de besluiten van de gemeente, meer nog dan voorheen, het dagelijkse leven van iedereen raken. En vaker dan voorheen zullen mensen worden teleurgesteld als zij niet de hulp ontvangen die zij van de overheid verwachten.

De keuze van GroenLinks is helder. Wij kiezen voor groen en sociaal. We doen een beroep op iedereen om actief te worden en we bieden een vangnet voor wie dat niet kan. We kiezen voor een gezonde stad om in te leven: groen en natuurlijk. Over de grenzen van eigenbelang kijken we naar de belangen van de hele stad, nu en in de toekomst. Als er in de afgelopen jaren één ding duidelijk is geworden, is dat we samen moeten doen: gemeente én bewoners. Met elkaar vinden we antwoorden op vraagstukken in buurten, wijken, de stad en de regio. Samen voor groen en sociaal. Dat is GroenLinks.

In dit programma leest u wat wij in de komende raadsperiode gaan doen. Aan u de keuze om ons daarvoor sterk te maken.

Inhoud

Inleiding	Daarom GroenLinks	p 3
Hoofdstuk 1	De actieve stad	p 5
Hoofdstuk 2	De sociale stad	p 11
Hoofdstuk 3	De lerende stad	p 16
Hoofdstuk 4	De bruisende stad	p 21
Hoofdstuk 5	De groene stad	p 27
Hoofdstuk 6	De gebouwde stad	p 34
Hoofdstuk 7	De inspirerende stad	p 42
Dank		p 47

Inleiding – Daarom GroenLinks

GroenLinks staat voor groen én sociaal. Die combinatie maakt GroenLinks onderscheidend ten opzichte van andere partijen. We staan voor een gezonde inrichting van de stad én voor een eerlijke samenleving waarin niemand wordt afgeschreven. We geven ruimte aan initiatieven van bewoners: die juichen we toe en faciliteren we. Daarbij hebben we het over wijkontwikkeling, de activiteitencentra in zelfbeheer, sociale wijkteams, initiatieven op het gebied van groenbeheer, stadslandbouw, duurzame energie, sport, kunst, cultuur en allerlei vormen van maatschappelijk ondernemerschap. Door de samenwerking tussen gemeente en bewoners goed te organiseren, is een groene en sociale stad haalbaar. Dat is ons programma voor Amersfoort.

GroenLinks is al jaren een actieve partij in het gemeentebestuur. Daarin werken wij aan een stad waarin het vanzelfsprekend is dat mensen zich verantwoordelijk voelen voor elkaar en voor hun omgeving. Een stad die goed en slim is ingericht, met ruimte voor groen en natuur, waar de lucht schoon en gezond is. We zijn er daarom trots op dat Amersfoort in de ranglijst van aantrekkelijke steden op een verdienstelijke achtste plaats staat¹. De basis voor de toekomst is goed en daar hebben we in de voorbije jaren zeker aan bijgedragen.

Maar alles wat kwetsbaar is, staat onder druk. We weten dat er een groeiende groep Amersfoorters is, die steeds verder aan de kant komt te staan. Mensen die door de aanhoudende crisis in de problemen komen. De werkloosheid groeit en steeds meer huishoudens kunnen de eindjes nauwelijks meer aan elkaar knopen. We hebben een prachtige stad met veel groen, een rijk cultureel leven en veel mogelijkheden voor onderwijs en werk. Maar er zijn steeds meer mensen die daar geen gebruik van kunnen maken. Bovendien is er steeds minder geld om de hoge stedelijke kwaliteit vast te houden. De gemeente moet extra taken van het Rijk overnemen en tegelijk fors bezuinigen. GroenLinks heeft twee antwoorden op die dubbele uitdaging.

In de eerste plaats geven we ruimte aan Amersfoorters om zelf het initiatief te nemen. Mensen die hun eigen woonomgeving vormgeven, een wijkpark inrichten, een buurthuis runnen, een theater exploiteren, een eigen energiebedrijf opzetten en ga zo maar door. Samenwerking tussen bewoners, overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties heeft succes. Dat hebben we in de afgelopen jaren in Amersfoort meerdere keren gezien. Het is de hoogste tijd dat de gemeente deze werkwijze leidend maakt voor al haar werkzaamheden. Het moet normaal worden dat bewoners meedenken, meebeslissen en meewerken aan het algemeen belang van de stad. De gemeente moet dienstbaar zijn aan haar bewoners. Zij moet het aantrekkelijk maken voor mensen om het heft in handen te nemen en hen waar nodig helpen om dat te doen. Dat betekent maatwerk: per situatie bepalen wat de toegevoegde waarde van de gemeente is. Daarbij gaat het niet alleen om geld, maar ook om organisatiekracht en regie. Verschillende situaties kunnen verschillend worden behandeld.

In de tweede plaats kiezen we voor een sobere begroting en brengen we de kosten van de gemeente omlaag door een permanente verbetering van de bedrijfsvoering. We zijn terughoudend met projecten die nieuwe financiële risico's met zich meebrengen. Ook van maatschappelijke organisaties, zorgverleners en anderen met wie de gemeente contracten sluit, verwachten we een efficiënte bedrijfsvoering. Binnen die kaders geven we voorrang aan sociaal beleid. Als de meest basale sociale voorzieningen door gebrek aan geld onder druk komen te staan, moet dat geld wat GroenLinks betreft ergens anders vandaan komen.

Volgens GroenLinks is het mogelijk om op deze manier de kracht van de stad, de zorg voor een duurzame stedelijke inrichting, een vangnet voor wie dat nodig heeft en de noodzakelijke bezuinigingen met elkaar te verbinden. Met een goede balans creëren we de beste mogelijkheden voor vandaag en morgen. Ons programma voor de stad is haalbaar, sociaal én groen. In de volgende hoofdstukken hebben we dat uitgewerkt.

¹ Atlas voor gemeenten, 2013

Hoofdstuk 1 – De actieve stad

GroenLinks staat voor een actieve stad. Een stad waar ruimte is voor initiatief en waar mensen worden gestimuleerd mee te doen. Of ze daar nu geld mee verdienen of niet. We leggen de rode loper uit voor ondernemers, zzp'ers, ondernemers in de groene economie, mensen die het sociaal ondernemerschap omarmen als mogelijkheid om in de samenleving actief te zijn, mensen die actief zijn in wijkcentra en steun- en informatiepunten, mantelzorgers, mensen die actief zijn in verenigingen en mensen die zich vrijwillig inzetten voor honderden andere organisaties in de stad. De gemeente moet open staan voor initiatief, meedenken wanneer nodig, helpen om de fysieke ruimte te vinden, ruimte bieden in regelgeving, snelheid betrachten bij het verlenen van vergunningen, netwerken ondersteunen en promotie maken voor de actieve stad.

Sociaal ondernemerschap

Amersfoort kent een groeiende groep mensen die het sociaal ondernemerschap omarmen als een mogelijkheid om iets voor elkaar te krijgen of om een oplossing te vinden voor problemen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om mensen die via zelforganisatie opkomen voor hun belangen of voor projecten in hun woonomgeving. Initiatieven ontstaan daar waar de behoeftes liggen. Voorbeelden zijn omgevingsbeheer via contracten op buurt- en wijkniveau met coöperatieve verbanden, klussendiensten die op lowbudgetbasis allerlei werkzaamheden in de woonomgeving verrichten, gemeenschappelijke woon-zorgvoorzieningen voor ouderen die voor elkaar zorgen, energie-initiatieven in flats en buurten, coöperatieve projecten op het gebied van duurzame energie, gemeenschappelijk projecten rond speeltuinen en buurtparken en wijkcentra in eigen beheer. GroenLinks vindt deze initiatieven belangrijk en we zorgen voor faciliteiten om die initiatieven te doen slagen, niet perse in geld, dan wel in samenwerking, ambtelijke ondersteuning, kennis, netwerkvorming en organisatiekracht.

Actiepunt

- Initiatieven van bewoners en sociale ondernemers steunen en stimuleren.

De wijkcentra

De Amersfoortse wijkcentra zijn een laagdrempelige ontmoetingsplaats voor actieve bewoners. In de afgelopen jaren zijn na het stoppen van de exploitatiesubsidie aan de Stichting Welzijn Amersfoort (SWA) en Beweging 3.0 zes wijkcentra ter exploitatie aan bewonersgroepen aangeboden. Het uitgangspunt was dat de gemeente wel activiteiten, maar geen gebouwen steunt. Het leek een logische keuze, maar het blijkt dat de maatschappelijke overname van gebouwen alleen in het geval van het Klokhuis in Schuilenburg/Randenbroek en 't Middelpunt in Zielhorst is gelukt. In andere wijken was het bewonersinitiatief tot nu toe niet sterk genoeg om de exploitatie in eigen beheer over te nemen. De prijs van de gebouwen is daarvoor te hoog. Nu dreigt een deel van de activiteiten in deze wijken te stoppen, terwijl voormalige wijkcentra leegstaan. Dat is voor ons niet acceptabel. In de praktijk blijkt dat het voor bewoners eenvoudiger is de 'activiteiten' in eigen beheer te nemen, dan om een 'gebouw' over te nemen. GroenLinks heeft daarom in de afgelopen raadsperiode al een rem op de uitvoering van dit beleid gezet. Voor de komende periode komen we met voorstellen om het beleid aan te passen. Ons uitgangspunt is dat er hoe dan ook een centraal ontmoetingspunt moet blijven in de wijken waar die behoefte leeft. Zo'n punt is het cement van de wijk. Het doel moet daarbij zijn dat de centra in eigen beheer van een buurt- of wijkinitiatief worden geëxploiteerd, maar daarvoor kan het nodig zijn dat de gemeente versneld afboekt op de waarde van de panden. Ons voorstel is dat de gemeente een meerjarig plan ontwikkelt dat buurtgroepen in staat stelt de wijkcentra in zelfexploitatie te beheren. Daarna kunnen per situatie passende stappen worden gezet.

Actiepunt

- Een meerjarig plan voor zelfexploitatie van de Amersfoortse wijkcentra opstellen. Maatwerk staat daarbij voorop.

Een klimaat voor economische dynamiek

Amersfoort is de laatste jaren in trek als vestigingsplaats voor bedrijven en non-profit-organisaties. GroenLinks is daar blij mee, want economische activiteit zorgt voor banen, koopkracht en levendigheid. Het maakt de stad sterk. Om de economie een dienst te bewijzen, moet de gemeente zorgen voor een klimaat waarin deze ondernemers zich welkom voelen. Dat lijkt een open deur, maar ondernemers vertellen ons dat de gemeente op dat punt nog een flinke slag kan slaan. Ook volgens de Kamer van Koophandel kan de dienstverlening aan ondernemers nog op veel punten worden verbeterd². Zo kunnen de bereikbaarheid van de gemeente en de inhoudelijke beantwoording van vragen beter. Beide zaken zijn belangrijk voor een goede dienstverlening aan ondernemers. Of het nu gaat om starters, nieuwkomers of ondernemers die al jaren in de stad actief zijn, grote bedrijven, kleine zelfstandigen of besturen van allerlei organisaties: we willen dat de gemeente hen letterlijk en figuurlijk welkom heet. Verder willen we dat als een initiatiefnemer tegen problemen aanloopt die verder gaan dan de eigen bedrijfsvoering, de gemeente helpt zoeken naar oplossingen waar de initiatiefnemer én de stad mee geholpen zijn. De gemeente moet zich dienstbaar opstellen en denken vanuit wat maatschappelijk belangrijk is, niet vanuit wat bureaucratisch mogelijk is. De houding moet zijn “ja, mits” in plaats van “nee, tenzij”.

Actiepunten

- De gemeentelijke dienstverlening aan bestaande en nieuwe ondernemers verder verbeteren.
- Creatief met ondernemers meedenken: van “ja, mits” in plaats van “nee, tenzij”.

Bijzondere aandacht voor zzp'ers

Een groeiend deel van de economische dynamiek in de stad is te danken aan zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers). De gemeente heeft daar terecht veel aandacht voor. Die aandacht moet blijven en GroenLinks stelt voor om in de komende periode vooral ook aandacht te besteden aan passende bedrijfshuisvesting. Het aantal werkruimtes voor zzp'ers is de laatste jaren toegenomen, maar die toename beperkt zich vooral tot kenniswerkers en dienstverleners. Wij zullen met voorstellen komen voor het maken van kleine werkruimtes en mogelijkheden voor retail voor zzp'ers in de maak- en ambachtelijke industrie. Waar mogelijk kunnen leegstaande panden hiervoor worden benut.

Actiepunt

- Werkruimten creëren voor zzp'ers, ook in de maak- en ambachtelijke industrie.

² Kamer van Koophandel, *Hoe hard lopen gemeenten in 2012 voor ondernemers?*

Naar een nieuw aanbestedingenbeleid

Het aanbestedingenbeleid van de gemeente is te zeer geschoeid op de oude economische leest. Er loopt een pilot voor het inhuren van tijdelijk personeel via gemeente-marktplaats.nl. Dat is een goed initiatief. Als het aan GroenLinks ligt wordt die pilot voortgezet en uitgebreid naar andere aanbestedingen van de gemeente. Verder kent de gemeente voor een beperkt aantal zaken een vorm van maatschappelijk aanbesteden. Ook dat moet naar andere activiteiten worden uitgebreid. De gemeente moet op die manier mogelijkheden scheppen voor zzp'ers, maatschappelijke groepen en burgerinitiatieven om een aanbesteding te winnen.

Actiepunten

- De pilot voor inhuur tijdelijk personeel (via gemeente-marktplaats.nl) verlengen en uitbreiden.
- Meer mogelijkheden voor zzp'ers en maatschappelijke groepen om aan gemeentelijke aanbestedingen deel te nemen.

Terugdringen jeugdwerkloosheid

Voor deelname aan de maatschappij is het cruciaal dat mensen werk hebben. De stijgende jeugdwerkloosheid is daarom zorgwekkend. Deze neemt in de regio Amersfoort zelfs sterker toe dan landelijk. We mogen het niet laten gebeuren dat er door de huidige crisis een verloren generatie ontstaat. De gemeente moet er daarom alles aan doen om de jeugdwerkloosheid te bestrijden. We volgen de resultaten van het Regionale Actieplan Jeugdwerkloosheid nauwlettend. Als dit actieplan onvoldoende effect heeft, pleiten we voor aanvullende maatregelen. Bijvoorbeeld door binnen de eigen gemeentelijke organisatie nog meer stageplekken en werkervaringsplekken te creëren of door te zorgen dat bedrijven in de regio - zeker als die voor de gemeente werken - dit voorbeeld volgen (zie verder ook 'leren en werken', hoofdstuk 3).

Naar een sociale Participatiewet

Op 1 januari 2015 wordt naar verwachting de Participatiewet van kracht. Deze stelt gemeenten verantwoordelijk voor het vinden van passend werk voor werklozen en mensen met een arbeidsbeperking. Wij stellen voor dat de gemeente nu al kijkt naar de mogelijkheden voor het leveren van maatwerk. We willen dat de wet gekoppeld wordt aan de zorg voor aanvullend inkomen voor mensen die het niet lukt passend werk te vinden. In de wet moet speciale aandacht worden gegeven aan mensen die ondanks het feit dat ze gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn, toch als zelfstandig ondernemer aan de slag willen gaan. Een onderdeel van de Participatiewet wordt waarschijnlijk 'verplicht vrijwilligerswerk' voor mensen met een bijstandsuitkering. Voor GroenLinks is dat een stap te ver. Volgens ons is enige aandrang in het verrichten van onbetaald werk alleen gerechtvaardigd als dat de kans op betaalde arbeid vergroot. De wet wordt op rijksniveau gemaakt, maar Amersfoort moet niet alles over zich heen laten komen. Wij vinden dat de gemeente met andere middelgrote gemeenten en de VNG moet aandringen op een sociale invulling van de wet. De gemeente kan op die manier ook proberen af te dwingen dat er in de wet ruimte blijft voor maatwerk.

Actiepunt

- In samenwerking met andere gemeenten en de VNG strijden voor een sociale invulling van de Participatiewet waarin maatwerkoplossingen mogelijk zijn.

Fysieke ruimte voor bedrijven en instellingen

Een kerntaak van de gemeente is om ondernemers en organisaties de fysieke ruimte te bieden voor kantoren, winkels en bedrijfsruimten. We zien de laatste decennia de vraag naar werklocaties veranderen. Steeds meer organisaties hechten waarde aan representativiteit van gebouwen en terreinen. Vooral de groeiende dienstensector stelt eisen aan ruimtelijke kwaliteit. Dat biedt volgens ons kansen om economie en groen met elkaar te verbinden. We zetten daarom in op de groene kwaliteit van de openbare ruimte op en rond bedrijventerreinen. Er zijn mogelijkheden voor visvijvers en recreatief groen. Veel terreinen liggen aan de randen van de stad. Deze kunnen met een groene inrichting fungeren als 'stepping stone' en daarmee de natuur binnen de stad brengen. Alle bedrijventerreinen worden gedomineerd door gebouwen met platte daken: uitstekend geschikt voor begroeiing of zonnepanelen. Op die manier verbinden we de vraag naar ruimtelijke kwaliteit op werklocaties met doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en groen. Bij de (her)inrichting van bedrijventerreinen sturen we aan op gezamenlijke faciliteiten voor parkeren, openbaar vervoer, energie, water, restwarmte en reststoffen. Er is winst mogelijk als bedrijven op terreinniveau, en gemeenten op regionaal niveau met elkaar samenwerken. Wij vinden dat Amersfoort daarvoor het voortouw moet nemen.

In veel gevallen is de scheiding tussen woon- en werklocaties overigens niet nodig en vaak zelfs ongewenst. Vaak is het aantrekkelijker om te zoeken naar werklocaties in de woonomgeving met alle dagelijkse voorzieningen om de hoek. Projecten als het Startersloket en het ombouwen van garageboxen tot bedrijfsruimte, zijn mooie voorbeelden van hoe de gemeente ondernemerschap in de wijk kan stimuleren. We komen met voorstellen om deze aanpak op meer plekken in de stad te bevorderen, met name ook in het kader van Amersfoort Vernieuwt. Het is een mogelijkheid om meer functiemenging in woonwijken te krijgen.

Werkgarages

Aan de Havikshorst in Liendert heeft de Alliantie met de gemeente twaalf garageboxen verbouwd tot eenvoudige bedrijfsruimtes. Dit was een initiatief van GroenLinks. Voor 60 euro per maand huren ondernemers een bedrijfsruimte van circa 20 m². De ruimtes kunnen maximaal twee jaar gehuurd worden. Dan moet er plaats gemaakt worden voor nieuwe startende ondernemers.

Actiepunten

- Duurzame (her)inrichting van bedrijventerreinen met nadruk op natuur, groen en gezamenlijke faciliteiten.
- Regionale samenwerking bij vestigingsbeleid op bedrijventerreinen.
- In het kader van Amersfoort Vernieuwt meer ruimte scheppen voor wijk economie.

Groene economie

Een groene economie doorstaat de crisis. In de hele wereld laten bedrijven in duurzame sectoren de grootste groeicijfers zien, zowel in omzet als in werkgelegenheid. Bij GroenLinks hebben duurzame ondernemers een streepje voor. Amersfoort heeft veel bedrijven met bijzondere kennis en ervaring op dit gebied. Een aantal van hen is georganiseerd onder de noemer 'Amersfoort Onderneemt Duurzaam'. Een prima initiatief waarmee Amersfoort zich als vestigingsstad voor duurzame ondernemers op de kaart kan zetten. We willen daar meer werk van maken en voor duurzame ondernemers de groene loper uitleggen. In de praktijk zijn duurzame ondernemers vaak ook innovatieve ondernemers, die tegen de grenzen van wet- en regelgeving aanlopen. GroenLinks stelt voor dat de gemeente daar met maatwerk op inspeelt, helpt zoeken naar oplossingen en meewerkt aan ontheffingen. Enkele ondernemers in de Bloemendalsestraat en omgeving en rond het Julianaplein willen deze plekken ontwikkelen als duurzame hotspot. Wij gaan met hen onderzoeken op welke manier de gemeente daar een impuls aan kan geven. Kansen voor verduurzaming van de economie zien we ook in sectoren die van oudsher juist niet als duurzaam zijn te typeren. Daar is veel duurzaamheidswinst te behalen en bovendien levert deze industrie ook banen op. GroenLinks stelt daarom voor om de ruimte in Amersfoort voor bedrijvigheid in de zwaardere milieuklassen goed te benutten. Wanneer er ruimte vrijkomt, bestemmen we deze voor bedrijven in de maakindustrie die hun milieuhinder zoveel mogelijk proberen te beperken.

Actiepunten

- De groene loper voor duurzame ondernemers.
- Initiatieven van duurzame ondernemers rond potentiële duurzame hotspots in de stad faciliteren.
- Met meer maatwerk inspelen op specifieke vragen die inherent zijn aan innovatieve bedrijvigheid.

Hoofdstuk 2 – De sociale stad

De meeste Amersfoorters zijn in staat hun leven zelfstandig vorm te geven. Maar voor wie dat moeilijk is, heeft de gemeente een zorgplicht: mensen met lichamelijke of verstandelijke beperkingen, ouderen die langer op zichzelf zijn aangewezen of mensen met opvoed- of opgroei problemen, verslavingsproblemen of schulden. In de komende jaren gaat er veel in de wereld van zorg en welzijn veranderen. De rijksoverheid draagt taken aan de gemeente over en snijdt in de beschikbare budgetten. Veel mensen maken zich daar zorgen over. Krijg je straks nog wel de hulp die je niet kunt missen? Wel als het aan GroenLinks ligt. Wij houden de kwaliteit en de continuïteit van de zorg overeind door deze efficiënter, effectiever en beter op maat te organiseren. Minder versnipperd en dicht bij de mensen om wie het gaat. Dat stelt mensen in staat om eigen oplossingen te organiseren. En wie daar niet zelfstandig in slaagt, kan op de overheid blijven rekenen. GroenLinks garandeert een sociale basis. Als die door geldgebrek dreigt te verdwijnen, moet het geld ergens anders vandaan komen.

Veranderingen in zorg- en welzijn

De landelijke overheid legt de komende jaren drie taken en verantwoordelijkheden in het sociale domein bij de gemeenten neer: de jeugdzorg³, de begeleiding en dagbesteding voor ouderen en gehandicapten⁴ en het vinden van werk voor mensen met een arbeidsbeperking⁵. Het zijn ingrijpende veranderingen voor mensen in moeilijke omstandigheden. Tegelijk bezuinigt het Rijk fors.

GroenLinks vindt de bezuinigingen onevenwichtig en niet altijd even goed doordacht. De gemeente moet zich daarom samen met andere gemeenten sterk maken om een verantwoord budget veilig te stellen. Maar daar gaan we niet op wachten. Want tegelijkertijd bieden de decentralisaties kansen om de maatschappelijke zorg beter te organiseren. De gemeente is straks immers verantwoordelijk voor vrijwel het gehele sociale domein. Dat biedt mogelijkheden voor een lokaal samenhangend stelsel van maatschappelijke zorg en effectieve samenwerking tussen bewonersinitiatieven, cliëntenorganisaties en zorg- en welzijnsorganisaties.

Het belang van de mensen voorop

GroenLinks stelt het belang van de degene die hulp nodig heeft, voorop. Professionals van zorg- en welzijnsorganisaties moeten hun deskundigheid en creativiteit daarvoor optimaal kunnen inzetten. Zij zijn in de positie om met de mensen om wie het gaat en hun netwerk de hulpvragen te verkennen en tot maatwerkoplossingen te komen. Als vrijwilligers en mantelzorgers daaraan bijdragen, kunnen professionals efficiënter worden ingezet.

GroenLinks wil professionals de ruimte geven om dat goed te organiseren. Zij moeten in samenwerking met vrijwilligers en mantelzorgers de vereiste kwaliteit kunnen leveren. De gemeente moet daarom goede samenwerkingsafspraken maken, zonder onnodige bureaucratie, maar gericht op maatschappelijk resultaat. Dit is een andere manier van denken en werken. Het leidt tot kwalitatief goede en professionele zorg en maatschappelijke ondersteuning voor mensen die dat nodig hebben. De toebedeling van extra taken aan de gemeente biedt de kans om dat goed te organiseren. Als het aan GroenLinks ligt, stelt de gemeente alles in het werk om die kans te benutten.

Professionals bieden de zorg

Landelijk lopen de discussies over de overdracht van zorgtaken naar gemeenten hoog op. Soms wordt gesuggereerd dat ambtenaren op het stadhuis straks gaan bepalen wie voor welk aanbod in aanmerking zal komen. Dat mag niet gebeuren. Ook als de gemeente verantwoordelijk is voor diverse vormen van zorg, bepalen professionals welke zorg voor iemand passend is.

Actiepunten

- Professionals de ruimte geven zodat zij met de mensen om wie het gaat en hun netwerken samen tot maatwerkoplossingen kunnen komen.
- Goede samenwerkingsafspraken maken: maatschappelijk resultaat zonder onnodige bureaucratie.

³ De invoering van het Passend Onderwijs is hier nauw mee verbonden.

⁴ Dit wordt straks geregeld via de vernieuwde Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) van de gemeente.

⁵ Dit wordt geregeld in de participatiewet (Wajong en hervorming sociale werkvoorziening).

Hulpvragen in samenhang bekijken

Hulp moet starten bij de hulpvrager zelf. Dat is voor GroenLinks een belangrijk uitgangspunt. Mensen voeren immers de regie over hun eigen leven. Een vraag om zorg of ondersteuning staat vaak niet op zichzelf. Mensen met een verslavingsprobleem hebben ook vaak schulden of gezondheidsklachten. Bij thuisgeweld spelen ook vaak andere problemen. Sommige mensen worden mogelijk dubbel door bezuinigingen geraakt: gezinnen in armoede, mensen met psychiatrische problemen of bepaalde groepen ouderen. Het is cruciaal om de samenhang tussen problemen te bekijken en hulpvragen in samenhang te kunnen beantwoorden. Dat is prettiger voor de mensen om wie het gaat. Het is bovendien goedkoper en efficiënter. Eén gezin (of huishouden), één plan, één regisseur. Dat moet het uitgangspunt zijn. Dus als meerdere zorgverleners bemoeienis hebben met hetzelfde huishouden, moeten ze goed samenwerken. Hier ligt wat GroenLinks betreft een belangrijke sleutel voor kwaliteit en continuïteit in zorg en welzijn.

Eigen Kracht Conferenties

Een Eigen Kracht Conferentie is een mooi voorbeeld van hoe mensen geholpen kunnen worden de regie over hun leven in eigen handen te houden. Bijvoorbeeld bij het aanpakken van gezinsproblemen. Tijdens een Eigen Kracht Conferentie maakt het gezin samen met familie en bekenden een plan voor de toekomst. Een onafhankelijke coördinator organiseert de conferentie. Zolang de veiligheid is gewaarborgd, worden professionals alleen op verzoek van het gezin bij de uitvoering van het plan betrokken.

Actiepunt

- Uitgaan van eigen kracht. De regie ligt bij de mensen zelf. Daar waar die kracht ontbreekt, neemt de gemeente haar verantwoordelijkheid.
- Integrale zorg- en dienstverlening volgens het principe: één gezin (of huishouden), één plan, één regisseur.

Ondersteuning op het juiste schaalniveau

De samenwerking in het sociale domein vindt primair op wijkniveau plaats, in de zogenoemde sociale wijkteams. Op dat niveau krijgt de zorgverlening een menselijk gezicht: geen abstracte organisaties op afstand, maar mensen met wie een vertrouwensband kan ontstaan. Laagdrempelig. Op dat schaalniveau krijgt ook de samenwerking tussen bewonersinitiatieven en professionele organisaties een kans. In een sociaal wijkteam kunnen de uitvoeringpartners hun werkwijze van signalering, toeleiding en nazorg daadwerkelijk op elkaar afstemmen. Hier zijn professionals nodig die van alle markten thuis zijn. Met goede opvang aan de voorkant kunnen zij de doorverwijzing naar zwaardere (en duurdere) zorg beperken. Om dat goed te laten werken, moeten de professionals wel snel kunnen schakelen naar specialistische kennis. Bijvoorbeeld bij seksueel geweld, kindermishandeling, andere vormen van thuisgeweld, verslaving en geestelijke gezondheidszorg. Ook bepaalde vormen van jeugdzorg kunnen beter op bovenwijks, stedelijk of regionaal niveau worden georganiseerd. Er moet dus als dat nodig is, snel kunnen worden opgeschaald. Ook hiervoor zijn afstemming en samenwerking nodig tussen professionele organisaties, bewonersinitiatieven en de faciliterende gemeente.

GroenLinks stimuleert de vorming van sociale wijkteams. We letten daarbij scherp op de kwaliteit van die teams. IJkpunten zijn de samenstelling van de teams, de mate van ondersteuning die geboden wordt en de snelheid van doorverwijzing naar zwaardere zorg die

niet op wijkniveau gegeven kan worden. Vaak is in een sociale wijkagenda te zien aan welke vormen van ondersteuning behoefte is. Een prima vertrekpunt, mits die agenda's worden opgesteld door bewonersinitiatieven en organisaties die actief zijn in de wijk.

Actiepunten

- De vorming van sociale wijkteams stimuleren, waar mogelijk met een sociale wijkagenda als spoorboekje. De kwaliteit van sociale wijkteams goed verankeren.
- Hulp op wijkniveau waar dat kan, opschalen waar nodig.

Een nieuwe relatie met zorgaanbieders

De relatie tussen de gemeente en de zorg- en welzijnsorganisaties moet zowel inhoudelijk als financieel opnieuw worden uitgewerkt. GroenLinks wil dat de gemeente niet alleen kijkt naar de laagste prijs, maar primair let op de kwaliteit van de dienstverlening. Wij zullen met voorstellen komen om concrete prestatieafspraken te maken, waarbij het maatschappelijke resultaat van de dienstverlening maatgevend is. Omdat de werkwijze van professionals gaat veranderen, letten we daarbij op zaken als deskundigheidsbevordering en competentieontwikkeling. We letten ook op afspraken over samenwerking met andere aanbieders, bewonersinitiatieven en cliëntenorganisaties. De gemeente kan bijvoorbeeld afdwingen dat zorgaanbieders hun diensten via één loket toegankelijk maken: integrale hulp. Verder willen we dat zorgaanbieders laten zien hoe zij, bijvoorbeeld door het gebruik van slimme ICT-toepassingen, de efficiëntie kunnen verhogen. Als het aan ons ligt, moet de gemeente dit soort eisen straks aan de zorgaanbieders stellen. Dit alles vraagt om goed doordachte aanbestedingsprocedures.

Actiepunten

- In contracten met aanbieders aandacht besteden aan kwaliteit. Het maatschappelijke resultaat is maatgevend.
- Daarin ook eisen stellen aan samenwerking, afstemming, deskundigheidsbevordering en efficiënt werken.

Participatie van bewoners en cliënten

Om de veranderingen in het sociale domein vorm te geven, is nog veel creativiteit nodig. GroenLinks vindt het essentieel dat belangenorganisaties van cliënten in zorg en welzijn daarbij worden betrokken. Volgens ons wordt er nog te veel óver mensen gesproken en te weinig mét mensen. Als de gebruikers van diensten hun stem kunnen laten horen, komt dat de kwaliteit van het beleid ten goede. Ook als de veranderingen eenmaal zijn gerealiseerd, willen we dat bewonersinitiatieven en cliëntenorganisaties steeds worden betrokken. In contracten met zorgaanbieders moet dat worden vastgelegd.

Mede op initiatief van GroenLinks is het Bewoners-Web opgericht. Dit is een netwerkorganisatie van betrokken Amersfoorters en hun basisorganisaties die actief zijn op terreinen van zorg, welzijn, onderwijs en arbeidsmarkt. Het Web staat voor actieve, betrokken Amersfoortse burgers, hun belangen en hun interesses. Wij stellen voor dat de gemeente het Web structureel om advies vraagt bij belangrijke besluiten en bij de bevordering van burgerparticipatie en bewonersinitiatieven. Daarnaast stellen we voor dat het Web gevraagd en ongevraagd advies kan geven aan de gemeente en aan professionele organisaties.

Actiepunten

- Cliëntenparticipatie in contracten met zorgaanbieders vastleggen teneinde de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren.
- Het Bewoners-Web structureel inschakelen.

Steun- en Informatiepunten

In oktober 2013 is het eerste Steun- en Informatiepunt (STIP) geopend aan het Neptunusplein in de wijk Kruiskamp. Het is een schakelpunt waar bewoners dagelijks terecht kunnen met hulpvragen en waar mensen terecht kunnen die iets voor een ander willen doen. Het is de bedoeling dat er zes van die STIP's komen. Vrijwilligers gaan hier werken, met op de achtergrond de professionals van zorg- en welzijnsorganisaties in de hiervoor genoemde sociale wijkteams.

GroenLinks is voorstander van de STIP's als zodanig, maar het concept is nog niet voldragen. Het is nog niet duidelijk welke kwaliteitseisen we eraan verbinden en hoe we die kwaliteit toetsen. Hoe vindt de samenwerking met de sociale wijkteams precies plaats? Als het aan ons ligt, worden bewonersinitiatieven betrokken bij de opzet van de STIP's. Dan geeft zo'n project tegelijk vorm aan eigen kracht in de wijk. Wij willen daarom dat de gemeente meer tijd uittrekt om de zes STIP's op te richten.

Actiepunt

- De ontwikkeling van STIP's bevorderen, maar daar meer tijd voor uittrekken zodat die goed in de wijken kunnen worden verankerd. Maatwerk per wijk.

Armoedebeloid

Als gevolg van de economische crisis zakken steeds meer mensen onder de armoedegrens. Het gevolg is vaak dat mensen zich van de samenleving afkeren. De gemeente moet er alles aan doen om dat te voorkomen. De gemeente geeft daarom niet alleen inkomensondersteuning, maar ook steun aan organisaties die zich met armoedebestrijding bezighouden. Met het armoedestimuleringsfonds is incidentele financiële steun mogelijk voor vernieuwende projecten. Voor hulp in urgente gevallen heeft de gemeente een tijdelijk noodfonds ingesteld. Hiermee kan snel (desnoods binnen 24 uur) financiële hulp worden gegeven aan mensen die even niet over voldoende geld beschikken om te leven. GroenLinks stelt voor om dit noodfonds structureel te maken. Verder is er een sociale reserve die onder andere is bestemd voor deelname aan sport en cultuur, een aanvullende ziektekostenverzekering, een schooltasvouché en ouderentoeslag. GroenLinks heeft zich hier hard voor gemaakt en wil dat dit beleid wordt voortgezet. Wij stellen de budgetten hiervoor veilig. Daarnaast zien we een rol voor de gemeente in het faciliteren van bewonersinitiatieven, zoals een gemeenschappelijke moestuin, het opzetten van een sociaal wijkrestaurant, een klussendienst of een weggeefwinkel. Wij vinden dat de gemeente moet helpen bij de organisatie ervan en bij het vinden van de benodigde ruimte.

Actiepunten

- Een veelzijdig armoedebeloid voortzetten en de beschikbare budgetten hiervoor structureel in de begroting verankeren.
- Bewonersinitiatieven faciliteren met onder andere organisatiekracht en ruimte.
- Het noodfonds structureel maken.

Hoofdstuk 3 – De lerende stad

Amersfoort heeft een breed aanbod aan opvang- en onderwijsinstellingen, van alle richtingen, gezindten en niveaus. Dit aanbod is een belangrijk kwaliteitskenmerk en maakt onze stad voor een grotere regio van belang. In een samenleving die een steeds groter beroep doet op kennis en vaardigheden, is het immers van groot belang dat kinderen zich al jong kunnen ontwikkelen. De kwaliteit van het onderwijs is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van scholen in samenwerking met ouders en leerlingen. Op een aantal punten heeft de gemeente een actieve rol. Bijvoorbeeld bij onderwijshuisvesting voor basisscholen. GroenLinks ziet daarnaast de meerwaarde van de gemeente in het bevorderen van samenwerking: tussen scholen en ouders, tussen scholen onderling en tussen scholen en organisaties voor kinderopvang, peuterwerk en jeugd- en jongerenwerk, jeugdzorg en oudernetwerken. In het voortgezet en beroepsonderwijs kan de gemeente helpen om het aanbod van stageplaatsen te vergroten. Bij het tegengaan van vroegtijdig schoolverlaten heeft de gemeente specifieke verantwoordelijkheid.

De ABC-school

Mede op initiatief van GroenLinks zijn onder de noemer Amersfoortse brede-schoolcombinatie een aantal basisscholen uitgegroeid tot ontmoetingsplaatsen in de wijk waar ook een aanbod is op gebied van kinderopvang, buitenschoolse activiteiten, (jeugd)zorg en welzijn. Het blijkt dat zo'n breed en op elkaar afgestemd aanbod van voorzieningen goed is voor kinderen, ouders en (andere) wijkbewoners. GroenLinks is er blij mee en wil dat de gemeente de ontwikkeling hiervan voortzet. Belangrijk is maatwerk: wat in de ene wijk werkt, hoeft niet automatisch ook in een andere wijk geschikt te zijn. Ditzelfde geldt voor de pedagogische aanpak voor de 'vreedzame wijk' die nu ontwikkeld wordt in verschillende wijken. GroenLinks is erop tegen dat de gemeente hier een methode kiest die vervolgens door alle scholen overgenomen dient te worden. Scholen, ouders en op kinderen gerichte organisaties in de wijken bepalen zelf het niveau en de manier van werken. De gemeente faciliteert.

Actiepunt

- Bestaande ABC-scholen uitbouwen en stevig verankeren met extra aandacht voor het specifieke karakter van de wijken.

Ieder kind een goede start

Kinderen kunnen om verschillende redenen al voor de start van hun schoolcarrière achterstanden oplopen. In Amersfoort is een goed aanbod aan voorschoolse voorzieningen. Zij worden echter niet door alle daarvoor in aanmerking komende peuters bezocht. Onbekendheid met de inhoud van het aanbod en de kosten vormen obstakels. GroenLinks vindt dat de gemeente het voortouw moet nemen en een actieplan moet maken dat tot doel heeft meer peuters in voorschoolse voorzieningen te krijgen. Uitgangspunt is dat voorscholen, peuterwerk, scholen, organisaties voor opvang en ondersteuning én oudernetwerken samen maatregelen nemen om ouders beter te informeren. Bij voorkeur zijn de voorschoolse voorzieningen gekoppeld aan de basisschool. Dan wordt een doorgaande leerlijn het beste gewaarborgd. In Amersfoort en in andere steden wordt hiermee geëxperimenteerd. Bovendien vinden wij de scheiding tussen kwetsbare peuters die naar de voorschoolse voorzieningen gaan en peuters die naar de kinderopvang gaan, niet goed. Daarom zien wij het liefste dat voorschoolse educatie en kinderopvang geïntegreerd worden. In sommige steden (waaronder Amsterdam en Rotterdam) wordt daarmee geëxperimenteerd, geïnspireerd door voorbeelden uit Finland. Wij volgen die experimenten. We dringen erop aan de leerwinst over te nemen en de aanpak uit te breiden als deze succesvol is. Onze ambitie is dat er over tien jaar geen Amersfoortse kinderen meer met een achterstand aan de basisschool beginnen.

Actiepunt

- Met een Actieplan Voorschoolse Educatie zorgen dat er over tien jaar geen Amersfoortse kinderen meer met een achterstand aan de basisschool beginnen.

Wijkgerichte schoolkeuze

De meeste ouders hebben een voorkeur voor een geschikte school in de eigen wijk. Kinderen zitten dan bij de kinderen in de klas met wie ze ook buiten schooltijd spelen. GroenLinks vindt dat gewenst, want het beperkt reisafstanden, vergroot de cohesie in wijken, voorkomt segregatie en beperkt fluctuerende leerlingaantallen op de scholen. Wij willen dat de gemeente hierop aansluit en een wijkgerichte schoolkeuze stimuleert. Dat begint ermee dat in elke wijk kwalitatief goede scholen zijn. De gemeente moet samen met minder populaire scholen actie ondernemen om de situatie te verbeteren. Uitgangspunt is: geen zwakke scholen in Amersfoort. Vervolgens moet de gemeente een actieve rol spelen bij het informeren van ouders over het (voor)schoolse aanbod in hun wijk. Bijvoorbeeld met een brochure of informatiepakket over het aanbod in de wijk, of met een scholentocht. Nadat de voorlichting gegeven is, willen we dat de gemeente met de schoolbesturen afspraken maakt over een centraal aanmeldmoment. Op die manier willen we voorkomen dat ouders die goed op de hoogte zijn, snel plekken reserveren en daarmee andere kinderen benadelen.

Scholentocht

Een scholentocht is een manier om ouders tijdig en onafhankelijk te informeren over basisscholen in hun buurt. Ouders bezoeken gezamenlijk alle scholen in de buurt volgens een van tevoren vastgesteld programma.

Actiepunten

- Geen zwakke scholen in Amersfoort.
- Wijkgerichte schoolkeuze bevorderen door ouders actief te informeren over het aanbod in hun wijk.
- Instellen van een centraal aanmeldmoment voor basisscholen.

Goede schoolgebouwen

Goed onderwijs vraagt om onderwijsgebouwen die voldoen aan de eisen van het huidige onderwijs. Daarvoor is de gemeente aan zet. Een integraal huisvestingsplan waarbij scholen van verschillende signatuur op wijkniveau met elkaar een prognose maken, is in de maak. Wij willen dat zo'n plan begint met een visie: hoe ziet het onderwijsaanbod in Amersfoort er idealiter uit? Vervolgens vindt GroenLinks het belangrijk dat de gemeente in het huisvestingsplan uitgaat van energieneutraal bouwen. Technisch en financieel is dat mogelijk. We hebben een motie ingediend over het belang van een groene schoolomgeving (schoolplein, gevel, dak) bij nieuw- en verbouwplannen en we zullen controleren of die motie inderdaad wordt uitgevoerd. Het is goed als schoolgebouwen 's avonds en in de weekenden gebruikt worden door andere gebruikers. We willen dat de gemeente hiervoor goede afspraken maakt met schoolbesturen.

Actiepunten

- Op basis van een onderwijsvisie een integraal huisvestingsplan opstellen. Daarin aandacht besteden aan duurzaam en flexibel ruimtegebruik.
- Afspraken maken over medegebruik van schoolgebouwen 's avonds en in de weekenden.

Bijzondere educatieve programma's

GroenLinks wil dat de gemeente ondersteuning blijft geven aan bijzondere educatieve programma's. Bijvoorbeeld op het gebied van gezonde voeding, natuur en milieu, water, sport en beweging of kunst en cultuur. Het blijft overigens de verantwoordelijkheid van de scholen om te zien welke extra lespakketten passend zijn.

Jongeren op gezond gewicht (JOGG)

De JOGG-aanpak is een intersectorale aanpak die bewezen effectief is om overgewicht bij jongeren aan te pakken. Voldoende bewegen en gezonder eten wordt de norm. Dit gebeurt in een JOGG- gemeente. Daar is de gezonde keuze de meest eenvoudige keuze. Iedereen in zo'n gemeente zet zich hiervoor in: van onderwijs tot zorg, van levensmiddelenbranche tot media. De belevingswereld van de jongeren staat hierbij centraal. Lees meer op

www.jongerenopgezondgewicht.nl

Na de basisschool

Ook na de basisschool is er in Amersfoort een volledig onderwijsaanbod. Niet elk kind maakt de overstap naar de middelbare school echter zonder problemen. Wij willen dat de gemeente het gesprek tussen primair en voortgezet onderwijs op gang brengt om daarmee de aansluiting te verbeteren. Wij zijn voor de zogenoemde 'warme overdracht' met een overlegmoment tussen beide scholen. Om dezelfde reden is een goede koppeling tussen het vervolg- en beroepsonderwijs en lokale en regionale bedrijven en organisaties van belang. Ook hier moet de gemeente waar nodig helpen om de aansluiting te verbeteren.

Actiepunt

- Het overleg over het verbeteren van de onderwijskundige aansluiting tussen primair, secundair en beroepsonderwijs op gang brengen.

Leren en werken

Bedrijven willen toekomstige werknemers met geschikte kennis en vaardigheden en scholen willen geschikte stageplaatsen en leerwerkplekken. Wat ons betreft moet de gemeente stages en leerwerkplekken actief blijven promoten in al haar contacten met bedrijven en organisaties. In haar inkoopbeleid moet de gemeente het bieden van stageplaatsen als onderscheidende kwaliteit meenemen. Verder moet de gemeentelijke dienst zelf het goede voorbeeld geven en een gevarieerd aanbod creëren.

Amersfoortse zorg- en welzijnsorganisaties en onderwijsinstellingen op mbo- en vmbo-niveau hebben in 2013 het WijkLeerbedrijf Soesterkwartier opgezet⁶. Men wil hiermee schooluitval voorkomen en de kansen op een baan na school verhogen. Stagiaires helpen mensen in de wijk met hand- en spandiensten waarvoor ze geen thuiszorg krijgen en zetten zich in voor activiteiten binnen buurthuizen en zorgcentra. Dit alles onder begeleiding van ervaren beroepskrachten. GroenLinks wil dat de gemeente de ervaringen van dit project benut en dat er een punt wordt ingericht waar ook sport- en cultuurverenigingen, wijkcentra en burgerinitiatieven terecht kunnen met hun aanbod aan stageplekken en waar begeleiding van stagiaires wordt verzorgd, vergelijkbaar met het WijkLeerbedrijf.

⁶ Zie: <http://www.birkhovenzorggoed.nl/werken-en-leren/leren-en-werken/wijkleerbedrijf.html>

Actiepunten

- Stageplaatsen bevorderen in de gemeentelijke dienst en in cont(r)acten met bedrijven en organisaties.
- Opzet van een maatschappelijk wijkleerbedrijf voor stages bij sportverenigingen, culturele organisaties en burgerinitiatieven.

Als extra zorg nodig is

Soms hebben schoolgaande kinderen extra zorg en aandacht nodig. Daarvoor is het belangrijk om het zorg- en onderwijsaanbod bij elkaar te brengen. De behoefte aan zwaardere zorg of speciaal onderwijs kan dan worden vermeden. De gemeente moet goede afspraken maken over samenhangende zorg en ondersteuning die het onderwijs en de jeugdzorgaanbieders leveren aan docenten, gezinnen en kinderen (in die volgorde). GroenLinks wil dat scholen daarvoor een beroep kunnen doen op bovenschoolse expertise, onder meer via het Regionaal Netwerk Passend Onderwijs. Dat geldt zowel voor het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs.

Verder heeft de gemeente een bijzondere verantwoordelijkheid ten aanzien van leerlingen die zonder startkwalificatie stoppen met school. GroenLinks stelt dat jongeren die extra ondersteuning nodig hebben, passende aandacht moeten krijgen. De school heeft hierin de leiding, maar moet kunnen rekenen op bovenschoolse expertise. Op dit vlak is nog veel winst te halen door een betere samenwerking tussen alle organisaties die zich hiermee bezighouden. We dringen erop aan dat de gemeente de veranderingen rond jeugdzorg, Participatiewet en Wmo mede benut voor het verbeteren van zorg rond deze jongeren. De gemeente moet waar mogelijk budgetten samenvoegen, zodat samenwerking eenvoudiger wordt. Soms blijkt een startkwalificatie ondanks alle inspanningen niet haalbaar. Ook dan heeft de gemeente volgens GroenLinks de taak om de betrokken leerlingen te begeleiden naar passende arbeid.

Actiepunt

- Een integraal pakket van zorg en ondersteuning ontwikkelen voor zorgleerlingen. De beschikbare budgetten daarvoor samenvoegen.

Hoofdstuk 4 – De bruisende stad

Activiteiten op het gebied van sport, kunst en cultuur vormen het cement van de stad. Ze geven de stad karakter en identiteit, zijn uitdagend, leuk en ontspannend en werken verbindend. Ze maken de stad aantrekkelijk voor toeristen en ondernemers. GroenLinks waakt daarom voor verdere verschraling van het culturele veld. Wat we aan culturele rijkdom in huis hebben, willen we beter voor het voetlicht brengen. We geven voorrang aan vormen van kunst en cultuur waar iedereen aan kan deelnemen of van kan genieten. Als het gaat om cultuurbeoefening willen we het huidige (hoge) niveau behouden. Daarnaast geven we ruimte aan cultureel ondernemerschap en initiatieven uit de stad. Op sportgebied is ons ideaal dat deelname voor iedere Amersfoorter toegankelijk is, ongeacht fysieke of financiële belemmeringen.

Cultureel erfgoed zichtbaar maken

Het culturele erfgoed van Amersfoort, met 400 monumenten en een gave historische binnenstad, geldt vaak als het 'best bewaarde geheim' van Nederland. Veel mensen weten niet wat de stad allemaal te bieden heeft. Zelfs veel Amersfoorters niet. Ook buiten de poorten van de historische binnenstad is veel cultureel erfgoed waar GroenLinks zorgzaam mee om wil gaan. Het vertelt de geschiedenis van de stad en de mensen die daar wonen. GroenLinks is blij met initiatieven van Siesta (stichting industrieel erfgoed stad Amersfoort) om ook het culturele erfgoed van recentere datum te behouden voor de stad. Ook in musea en in archieven.

GroenLinks komt met voorstellen om de culturele rijkdom van Amersfoort beter zichtbaar te maken. Wij willen het Archief Eemland via open data en crowdsourcing verder uitbouwen. Amersfoort op de kaart⁷ is een prachtige website van Archief Eemland. Hiermee kan iedereen met een smartphone wandelend door de stad informatie vinden over het culturele erfgoed in de stad. Door in de stad, te beginnen met een aantal strategische plekken, bordjes met QR-codes op te hangen, wordt het eenvoudiger om de juiste website te vinden. In het verleden heeft GroenLinks zich sterk gemaakt voor het AmersfoortBreed-project. Hier zijn met de mogelijkheden van ICT en glasvezel veel culturele activiteiten zichtbaar gemaakt via initiatieven als wijk-tv en de registratie van evenementen. We stellen voor om dat project uit te breiden en we willen dat de gemeente zich inzet om providers zover te krijgen het lokale signaal van AmersfoortBreed door te geven.

Actiepunt

- Onder andere met ICT de zichtbaarheid van cultuur en cultureel erfgoed in de stad vergroten.

Ondersteuning amateurkunst

Amersfoort heeft een sterke traditie in de amateurkunst. De vele amateurverenigingen en de talloze koren, muziekgroepen en bandjes in de stad zijn daar een bewijs van. De gemeente ondersteunt de amateurkunst met subsidie die bedoeld is als een bijdrage in de kosten voor professionele leiding zoals dirigenten en regisseurs. GroenLinks heeft zich er hard voor gemaakt dat de noodzakelijke bezuinigen op de amateurkunst zijn uitgesmeerd en dat er een basisbudget is afgesproken. Amateurverenigingen hebben daardoor meer tijd om te zoeken naar alternatieve inkomstenbronnen. We willen het afgesproken basisbudget ook in de komende jaren handhaven.

De sterke amateurkunst is ook te danken aan het hoge niveau van kunsteducatie in de stad. Maar ook dat staat door bezuinigingen onder druk. Wij willen de kunsteducatie op peil houden door meer focus op de 'lange lijnen': vanaf een eerste kennismaking met muziek, klassiek of popmuziek, en beeldende kunst, theater, dans of filmkunst, tot optredens en exposities van beginnende professionals. Het vergroten van de toegankelijkheid van kunsteducatie is van groot belang, maar mag niet gaan ten koste van het niveau van het kunstonderwijs dat na die eerste kennismaking komt. Dat betekent dat de gemeente vooral aandacht moet hebben voor de verbinding tussen de amateurkunst en de professionele kunst in de stad. Bijvoorbeeld door subsidies met name te richten op festivals en concoursen die een podium en/of coaching willen bieden voor gevorderde amateurs en beginnende professionals.

⁷ Zie: www.amersfoortopdekaart.nl

De lange lijn

Een project waar de 'lange lijn' van het Amersfoortse muziekonderwijs goed zichtbaar werd, was de uitvoering van het muziekstuk *Tijdgeest* ter ere van Amersfoort 750 jaar. Het stuk was, in opdracht van ondernemer Charles Eijkelboom geschreven door de Amersfoortse pianist en componist Thijs Borsten en werd uitgevoerd door de drie jeugdsymfonieorkesten van Scholen in de Kunst en het Amersfoorts Jeugdorkest. De jongste musici, met slechts een paar jaar muziekles, zetten bij Scholen in de Kunst al hun eerste schreden op het concertpodium en groeien door naar een orkest dat net iets beter is. Niet voor niets won het Amersfoorts Jeugdorkest in 2013 de eerste prijs op het Europees Muziekfestival voor de jeugd.

Actiepunten

- Handhaving van de basissubsidie voor amateurkunst.
- Cultuureducatie sterk houden door focus op de lange lijn van educatie tot professionele podia.

Cultureel ondernemerschap

Een derde punt waar de gemeente zeker nog een slag kan winnen, is de ruimte die gegeven wordt aan culturele en creatieve initiatieven en culturele ondernemers in de stad. GroenLinks bevordert culturele initiatieven door de juiste faciliteiten te bieden: meedenken wanneer nodig, helpen om de fysieke ruimte te vinden, ruimte bieden in regelgeving, snelheid betrachten bij het verlenen van vergunningen, netwerken ondersteunen en promotie maken. GroenLinks is blij met de vele festivals in de stad. Amersfoort heeft voldoende kritische massa voor aansprekende evenementen. Ze maken de stad aantrekkelijk, ook voor mensen uit de regio. We willen dat de gemeente de organisatie van festivals en evenementen ondersteunt door creatief samen te werken met festivalorganisatoren, politie en brandweer. Wat ons betreft moet de gemeente in overleg met organisatoren en horecaondernemers in de binnenstad zoeken naar mogelijkheden om de eigen inkomsten van evenementen te vergroten.

Actiepunten

- De gemeentelijke dienstverlening aan culturele ondernemers verbeteren en creatief met culturele ondernemers meedenken.
- Het overleg tussen festivalorganisatoren en horecaondernemers in de binnenstad bevorderen.

Jongeren en uitgaan

Ondanks de diversiteit in het aanbod van uitgaansmogelijkheden, is er voor jongeren vanaf zestien jaar betrekkelijk weinig te doen. Omdat Amersfoort ook voor deze groep een leuke uitgaansstad moet zijn, hebben we vaak aangedrongen op een disco of andere uitgaansplek voor jongeren. Dat heeft helaas niet tot resultaat geleid. GroenLinks wil initiatieven van ondernemers of jongeren voor uitgaansplekken en events voor jongeren faciliteren. Dit kan door waar mogelijk flexibel om te gaan met (nog niet geactualiseerde) bestemmingsplannen en door creatief mee te denken over mogelijkheden. Wij vinden het belangrijk dat de gemeente hierover met jongeren het gesprek aangaat. Wethouders, raadleden en ambtenaren moeten jongeren uitdagen om initiatieven te nemen. Een jongerenbudget kan dit stimuleren. Waar dat gewenst is, moet de gemeente vervolgens haar kennis en netwerken inzetten om jongeren te helpen hun ideeën verder te brengen.

Jongerenbudget

De gemeente Zwolle kent het fenomeen jongerenbudget: jongeren kunnen ideeën indienen die ze zelf willen uitvoeren. Het budget gaat naar de ideeën waarop de meeste jongeren stemmen. Zie www.zwolle.nl/wonen-leven/jongerenbudget.htm.

De gemeente 's-Hertogenbosch stelt aan 12 tot 24-jarigen DOE-geld beschikbaar voor bijvoorbeeld het organiseren van een festival of een scholenwedstrijd. Zie: www.xshero.nl/zin/doegeld/80-doe-geld.

Actiepunt

- Activiteiten voor jongeren vanaf zestien jaar bevorderen, onder andere met behulp van een jongerenbudget.

Sport op maat

Net als kunst en cultuur zorgen activiteiten op het gebied van sport voor verbinding en identiteit. Daarnaast past sport in een gezonde leefstijl. Sport is onmisbaar voor een gezonde samenleving. Drie op de vier Amersfoorters sporten minstens één keer per maand⁸. Dat is meer dan het landelijk gemiddelde (62%), maar zolang we blijven rekenen in aantal keer per maand in plaats van aantal keer per week, kan de sportdeelname volgens GroenLinks fors omhoog. Het liefst brengen wij alle Amersfoorters wekelijks in beweging. Er zijn veel verschillende typen sporters in Amersfoort, met verschillende ambities en wensen. GroenLinks wil dat al die sporters zo goed mogelijk aan hun trekken komen en dat iedere Amersfoorter op eigen niveau kan sporten. Sport op maat dus.

Actiepunt

- Zorgen dat iedere Amersfoorter iedere week op eigen niveau kan sporten.

⁸ Dat blijkt uit de gemeentelijke (concept) sportnota *Amersfoort Fit*

Sportverenigingen

Gezonde en sterke sportverenigingen zijn daarbij onmisbaar. Dat zijn verenigingen die hun organisatie, (jeugd)beleid en financiën op orde hebben. In onze visie gaan gezonde verenigingen een verbinding aan met de buurt, zorginstellingen en scholen. Zij kennen een gevarieerd sportaanbod met aandacht voor elk niveau, waarbij breedtesport en topsport elkaar versterken. Initiatieven van verenigingen om sportactiviteiten te organiseren voor buurt en omgeving, al dan niet in samenwerking met combinatiefunctionarissen Sport, verdienen alle steun. Ook goede sporttrainers en begeleiders stimuleren de deelname aan sport. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt deels bij de sportverenigingen. De gemeente moet een rol spelen bij het verhogen van de kwaliteit van de trainers, bijvoorbeeld door subsidie, vergelijkbaar met subsidie voor professionele leiding bij amateurkunstverenigingen. GroenLinks heeft de afgelopen jaren met succes gestreden om de bedreigde subsidie voor het Sporttechnisch Kader in stand te houden. Dat betekent voor sportverenigingen een impuls voor de kwaliteit van jeugdtrainers. In de komende jaren willen we dat kader in stand houden.

Actiepunt

- De kwaliteit van sportjeugdtrainers blijven bevorderen.

Ondersteuning en stimulering

Het uitgangspunt van GroenLinks is, dat sport voor iedereen toegankelijk is, ongeacht fysieke en/of financiële belemmeringen. De gemeente moet initiatieven ondersteunen om sportdeelname te stimuleren bij groepen die nu weinig sporten zoals jeugd, mensen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking en ouderen boven de 67 jaar. Een programma zoals 'Kies je sport' voor basisschoolleerlingen waarbij de leerlingen kennis kunnen maken met verschillende sporten is een voorbeeld van een goed sportstimuleringsprogramma. Op het niveau van buurten en wijken heeft de combinatiefunctionaris Sport een belangrijke stimulerende rol. Hij of zij organiseert sportactiviteiten in de buurt, met name voor jongeren, en legt via sport verbindingen tussen buurtgenoten, scholen en sportverenigingen. GroenLinks heeft er zich in de afgelopen jaren sterk voor gemaakt dat het aantal combinatiefunctionarissen Sport niet is gedaald (terwijl daar wel plannen voor waren). Maar onze ambities zijn hoger. We willen dat er meer combinatiefunctionarissen Sport komen.

Actiepunten

- Sportdeelname van onder andere ouderen stimuleren.
- Meer combinatiefunctionarissen Sport aanstellen, nauw verbonden met gezonde sportverenigingen.

Accommodaties

Voor sport op maat zijn goede sportaccommodaties onmisbaar. Het is de taak van de gemeente om het niveau van sporthallen, zwembaden en sportvelden op peil te brengen en te houden. Mede op initiatief van GroenLinks zijn de wachtlijsten bij sportverenigingen teruggedrongen, bijvoorbeeld door de aanleg van meer sportvelden. Daar waar mogelijk moeten accommodaties voor meerdere functies kunnen worden gebruikt. Een goed voorbeeld is het gebruik van sportzalen en velden door scholen en kinderopvang overdag. Wij willen dat sportverenigingen kunnen blijven rekenen op een financiële bijdrage van de gemeente voor investeringen in de accommodatie⁹. Op die manier dragen we bij aan accommodaties die passen bij het prestatie- en ambitieniveau van de sportverenigingen.

GroenLinks wil ook dat de openbare ruimte voor sport kan worden gebruikt. We denken daarbij aan de aanleg van wandelpaden, skeelerpaden, pleintjes met sport- en spelvoorzieningen, bewegwijzerde hardlooproutes met waar het past een trimbaan met toestellen. Ons doel is dat er in elke wijk minstens één multifunctioneel openbaar sportveldje is. Elk nieuw plan voor de inrichting van de openbare ruimte moet mede vanuit sportief perspectief worden beoordeeld.

Actiepunten

- Zorgen voor goede en voldoende sportaccommodaties, passend bij het ambitie- en prestatieniveau van betrokken sportverenigingen.
- In elke wijk minstens één multifunctioneel openbaar sportveldje.

Samenwerking

Er zijn in Amersfoort tientallen groepen en organisaties die zich met sport bezighouden, zoals sportverenigingen en hun vertegenwoordigers, de Amersfoortse Sport Federatie (ASF), de SRO, bedrijven, scholen en de kinderopvang. Het is belangrijk dat al die groepen goed met elkaar overweg kunnen en samen aan de Amersfoortse sport bouwen. Ook sportverenigingen kunnen het sportaanbod versterken als zij met elkaar samenwerken. Dat is goed voor de Amersfoortse sport. Wat ons betreft moet de gemeente een verbindende rol spelen. Wij willen dat de gemeente met alle actoren tot een gezamenlijk sportbeleid komt. Dat vergt overleg en het maken van afspraken. De gemeente moet samenwerking met het bedrijfsleven zoeken om ondersteuning te kunnen geven aan initiatieven voor evenementen waar veel Amersfoorters op elk niveau aan mee kunnen doen. Ook daar gaat een belangrijke stimulerende werking van uit. Met elkaar kunnen we heel Amersfoort in beweging krijgen.

Actiepunten

- De samenwerking tussen alle groepen die zich met sport bezig houden, bevorderen.
- Bedrijfsleven betrekken bij sportevenementen.
- Met elkaar heel Amersfoort in beweging brengen.

⁹ Volgens de zogenaamde 1/3-regeling: tot maximaal een derde van de kosten voor een accommodatie kan een vereniging subsidie krijgen; de vereniging moet in staat zijn zelf het overige (twee derde) deel te financieren.

Hoofdstuk 5 – De groene stad

Groen maakt de stad aantrekkelijk. Vooral als het wordt vertaald in een fundamentele natuurlijke kwaliteit van bebouwde en onbebouwde omgeving: levend, schoon en duurzaam. Groen geeft inspiratie, het geeft sfeer en het verhoogt de kwaliteit van leven. Investeren in groen loont, want daarmee worden veel problemen opgelost. GroenLinks kiest principieel voor een groene stad. Wij vullen het begrip 'groene kwaliteit' breed in. Het gaat wat ons betreft om een gezond milieu, een natuurlijke dooradering van de stad, dierenwelzijn en de manier waarop de gemeente met alle inwoners vormgeeft aan ruimtelijk beheer. De verweving van groene principes met alle beleidsterreinen waarop de gemeente actief is, is belangrijk. Als die verweving er niet is, blijft groen het stukje ruimte dat overblijft nadat de gebouwen zijn gerealiseerd en de wegen zijn aangelegd. Dan blijft groen een kostenpost. Door groen breed en integraal te bekijken, is er meer mogelijk met minder geld.

Bodem

De kwaliteit van bodem, water en lucht is de eerste fysieke voorwaarde voor een gezonde en aantrekkelijke stad. Het is één van de kerntaken van de overheid om die kwaliteit te bewaken. We mogen ons in Amersfoort gelukkig prijzen met een goede bodemkwaliteit op de meeste locaties. Dat willen we zo houden. Wij verzetten ons tegen (proef)boringen naar schaliegas. Amersfoort moet zich duidelijk uitspreken als schaliegasvrije gemeente.

Actiepunt

- Amersfoort: schaliegasvrije gemeente.

Water

Voor het water in de stad is een nieuw beleid nodig. In de eerste plaats omdat de weers-extremen toenemen. In de tweede plaats omdat de stad is gegroeid en in een groot gebied de omgeving stenig is. Dat veroorzaakt in de zomer op veel plaatsen hittestress en het verhindert de sponswerking van de stad. Om die reden zijn we niet blij met de inrichting van het nieuwe Eemplein. Door de steenmassa is het er 's zomers veel warmer dan elders¹⁰.

GroenLinks dringt erop aan dat de sponswerking van de stad wordt vergroot en het water in de stad meer ruimte krijgt. De gemeente moet die doelstelling integreren in de groenblauwe structuurvisie. Er zijn allerlei manieren voor die sponswerking: meer groen in de openbare ruimte en op/aan gebouwen en minder verharding, meer oppervlaktewater in de stad en terreinen die bij hevige neerslag blank kunnen staan. Op bedrijventerrein De Isselt kan bijvoorbeeld veel waterberging worden gerealiseerd. In Vathorst zijn er mooie kansen voor een waterspeelplaats. Bij (her)inrichtingsplannen zal GroenLinks voorstellen doen om de sponswerking in het programma van eisen mee te nemen. Bij nieuwbouwplannen en bij herinrichting van bestaande wijken zullen we ervoor zorgen dat regenwater niet meer wordt afgevoerd naar het riool, maar in de omgeving wordt opgevangen en lokaal wordt benut. In bestaande wijken kan de gemeente via voorlichting of aansprekende campagnes bevorderen dat particulieren een regenton in hun tuin zetten en bij de inrichting van hun tuin kiezen voor minder verharding. Daarnaast moet de gemeente in ruimtelijke ordening beter anticiperen op wateroverlast. Bijvoorbeeld bij de aanleg van infrastructuur voor telecom en elektriciteit.

Hittestress

In steden waar weinig groen is en de gebouwen de warmte vasthouden, kan de temperatuur hoog oplopen. 's Nachts treedt er nauwelijks verkoeling op. Met de verandering van het klimaat komt dit probleem steeds vaker ook in meer noordelijk gelegen steden voor. Als de stad te heet is, kan dat bij de inwoners leiden tot afnemende arbeidsproductiviteit en slaapstoornis. Meer groen is een doeltreffende manier om hittestress tegen te gaan en de stad toekomstbestendig te maken.

Actiepunten

- De sponswerking van de stad vergroten en meer ruimte geven aan water in de stad. Bijvoorbeeld op De Isselt en in Vathorst.
- Bij (her)inrichting van de openbare ruimte de sponswerking meenemen in het programma van eisen.

¹⁰ Een studie van Natuur- en Milieufederatie Utrecht toont aan dat het temperatuurverschil binnen en buiten de stad soms meer dan 5 graden is.

Lucht

De kwaliteit van de lucht is in een aantal woongebieden onder de normen die daarvoor landelijk gelden. Het gaat om buurten die vrij dicht tegen de snelwegen (A1, A28 en knooppunt Hoevelaken) aan liggen. Met de uitbreiding van de wegen en verhoging van de maximum snelheid neemt de vervuiling toe, vooral door fijnstof. GroenLinks wil dat de gemeente er bij het Rijk voor pleit om de maximale snelheid op de A1 en de A28 bij Amersfoort te verlagen naar 80 km/uur. Dit is beter voor de kwaliteit van de leefomgeving in Amersfoort en maakt de aanleg en het onderhoud van de wegen nog een stuk goedkoper ook. Verder moet de gemeente aandringen op maatregelen als het laten begroeien van geluidschermen met klimop. Daarnaast moet de gemeente zelf maatregelen nemen, zoals het planten van bomen langs wegen: niet alleen als verfraaiing, maar ook voor verbetering van de luchtkwaliteit. GroenLinks eist dat er binnen 300 meter van de snelweg geen nieuwe woningen, scholen en verpleeghuizen komen. De luchtkwaliteit wordt tot nu toe bepaald op grond van berekeningen en kengetallen. In de praktijk zijn de rekensommen vaak te rooskleurig. GroenLinks gaat de luchtkwaliteit daadwerkelijk meten. Mocht blijken dat die niet aan de wettelijke eisen voldoet, dan moet de gemeente bij Rijkswaterstaat maatregelen afdwingen.

Actiepunten

- Geen nieuwbouw binnen 300 meter van de snelweg.
- De luchtkwaliteit langs snelwegen daadwerkelijk meten. Bij overschrijding van de afgesproken normen maatregelen afdwingen, desnoods via de rechter.

Geluid

Op veel locaties in Amersfoort is te veel verkeerslawaaï. Het leefmilieu wordt hierdoor geschaad. Het Actieplan geluid 2013-2017¹¹ laat zien dat er in Amersfoort 156 knelpuntlocaties zijn, waar de geluidsbelasting hoog is, terwijl de gemeente geen maatregelen in petto heeft om die belasting te reduceren. GroenLinks vindt dat niet aanvaardbaar en we gaan op dat punt actie ondernemen. Het gaat vooral om verkeerslawaaï, vaak op doorgaande (drukke) wegen zoals de Ringweg Koppel-Kruiskamp-Randenbroek. Autobereikbaarheid voorop stellen en daarna eventueel besluiten nemen over het verminderen van geluidshinder is wat ons betreft de omgekeerde wereld. Ook het verkeerslawaaï van snelwegen overstijgt op veel plaatsen de normen. Waar dat het geval is, moeten maatregelen worden getroffen. Mogelijkheden zijn stil asfalt of het verlagen van de maximale snelheid. Verder willen we dat de gemeente naar voorbeeld van de gemeente Utrecht ondernemers in de binnenstad aanspoort om verkeerslawaaï van bezorgdiensten te beperken. In Utrecht zijn pizzakoeriers overgestapt op elektrische scooters.

Actiepunten

- De 156 knelpuntlocaties uit het Actieplan Geluid aanpakken, in eerste instantie met bronmaatregelen.
- De geluidsbelasting bij snelwegen daadwerkelijk meten. Bij overschrijding van de afgesproken normen maatregelen afdwingen, desnoods via de rechter.
- Zakelijke veelgebruikers zoals koeriers en pizzabezorgers stimuleren om over te stappen op e-scooters.

¹¹ <http://www.amersfoort.nl/actieplangeluid>

Licht

Bij veel winkels en bedrijven brandt dag en nacht het licht. Ook als er niemand is. Dat leidt tot energieverpilling en lichthinder. Dat laatste verstoort het leven van vleermuizen en sommige vogels. Vereniging Milieudefensie heeft ondernemers in de binnenstad en op bedrijventerrein De Isselt opgeroepen onnodig licht 's nachts uit te doen. Een aantal ondernemers reageerde enthousiast en heeft de verlichting anders ingesteld. Goede voorlichting blijkt dus te werken. GroenLinks wil dat de gemeente hierop inspeelt en ook andere ondernemers aanspoort lichthinder te voorkomen.

Actiepunt

- Bij winkels en bedrijven erop aandringen om na sluitingstijd het licht uit te doen. Het spaart energie en geld en het beperkt lichthinder.

Reststoffen

Nagenoeg alle afvalproducten kunnen dienen als volwaardige grondstoffen voor nieuwe producten. Afval bestaat dan eigenlijk niet meer. Op initiatief van GroenLinks heeft de gemeente Amersfoort de ambitie geformuleerd om van Amersfoort in 2030 een 'afvalloze stad' te maken. De komende jaren staan we voor de uitdaging om die ambitie in de praktijk te brengen. Op dit moment wordt in Amersfoort nog slechts 50 procent van het afval gescheiden ingezameld. Wat GroenLinks betreft gaat dat percentage de komende jaren omhoog naar minimaal 70 procent. Dat kan met een systeem van omgekeerd inzamelen: restafval moet je wegbrengen en alle gescheiden stromen worden aan de deur opgehaald. De ingezamelde grondstoffen gaan terug naar de economie en de kosten voor de afvalverwerking dalen. Het milieu is de grote winnaar. In andere gemeenten behaalt de ROVA daar goede resultaten mee. We willen dat systeem daarom ook in Amersfoort. Daarnaast moet de gemeente een actief afvalpreventiebeleid formuleren.

Actiepunten

- Het afvalscheidingspercentage verhogen naar minimaal 70 procent.
- Een actief afvalpreventiebeleid formuleren.

Groen met natuurwaarde

GroenLinks wil meer groen. Maar dan vooral groen met natuurwaarde. We beschermen de hoeveelheid groen met een groene saldobenadering: als groen verdwijnt moet het in de directe omgeving gelijkwaardig worden gecompenseerd. We beschermen de kwaliteit van het groen door stedelijk groen te verbinden met de omringende natuur. Dat is ook het uitgangspunt van de groenblauwe structuurvisie die de gemeente Amersfoort heeft vastgesteld. We willen dat de gemeente doorgaat met het realiseren van die visie. Het is bovendien hoog tijd om vast te stellen wat er van die structuurvisie is gerealiseerd en wat nog niet. GroenLinks vraagt de gemeente een update te maken. Daarnaast, om de groenblauwe structuurvisie sterker te maken, moet deze worden opgenomen in een (nieuwe) omgevingsvisie. Zo'n omgevingsvisie past in de nieuwe Omgevingswet en geldt dan als een wettelijk instrument. De randvoorwaarden op het gebied van ecologie krijgen dan een plek in het vergunningstelsel. Dat maakt het ook mogelijk om via de omgevingsvisie de natuur als integraal deel van de ruimtelijke ordening mee te nemen. Het spaart geld en maakt het beleid sterker.

Om de natuur binnen de stad te trekken is vooral ook de groene kwaliteit van de stadsrandgebieden belangrijk. De gemeente moet daar kiezen voor de juiste beplanting op strategische plekken in de openbare ruimte en/of op en rond gebouwen. Egels, vlinders en andere dieren kunnen dan hun weg vinden. Ook de inrichting van watergangen, wegbermen en groenstroken is in dit opzicht belangrijk. De natuurlijke oevers langs de Heiligenbergerbeek en het Valleikanaal zijn uitstekende voorbeelden. De ecologische verbindingen over en onder de rijkswegen rond de stad baren ons zorgen. De verbindingen onder de A28 (Valleikanaal en Heiligenbergerbeek) zijn een aanwinst, maar er zijn meer van dergelijke verbindingen nodig. Daarnaast sluiten de A1, de Bunschoterstraat en de westtangent de stad te zeer af van de omgeving. GroenLinks wil stadsecologen bij de inrichting van deze gebieden betrekken. Op particuliere grond moet de gemeente het groen bevorderen via het parkeerbeleid. Nu is het zo dat parkeernormen dwingend zijn, waardoor groene ruimte moet worden opgeofferd aan parkeerplaatsen, ook al hebben de betrokkenen daar geen (of niet zoveel) behoefte aan. Soms zijn er voldoende mogelijkheden voor parkeren op de openbare weg. GroenLinks stelt voor om parkeernormen op maat te maken. Landelijke normen bieden daarvoor de ruimte. De ruimte die dan niet als parkeerterrein hoeft te worden ingericht, kan groen blijven, wat goed is voor natuur en water in de stad. De ruimte die wel als parkeerterrein wordt ingericht, kan evengoed half worden verhard. Dat vergroot niet de natuurwaarde van de stad, maar wel de sponswerking.

Actiepunten

- Een groenesaldobenadering: groen verschijnt als groen verdwijnt.
- De groenblauwe structuurvisie updaten en opnemen in de nieuwe omgevingsvisie.
- Stadsecologen betrekken bij een natuurlijke inrichting van stadsrandgebieden en ecologische verbindingzones.
- Parkeernormen op maat zodat er meer ruimte blijft voor groen op particuliere groen.

Diversiteit in groen(beheer)

Om de natuurwaarde van het groen verder te vergroten, kiezen we voor gevarieerd groen en gevarieerd groenbeheer: beplanting met inheemse soorten, dichte vegetatie en bloemrijke en vruchtdragende soorten. Een mooi voorbeeld is de bloemenweide die is gerealiseerd op het braakliggende terrein aan de Straat van Dover in Vathorst. Het levert een gevarieerd menu op voor vogels en insecten en mensen beleven er plezier aan. Bij gevarieerd beheer denken we aan manieren om groenbeheer aan bewoners over te dragen, bijvoorbeeld door het maatschappelijk aan te besteden. GroenLinks zoekt initiatieven van bewoners op en jaagt deze aan. Het participatietraject voor inrichting van het Elisabethterrein laat wat ons betreft zien dat betrokkenheid van bewoners goede resultaten kan opleveren. Dergelijke initiatieven zijn ook op kleinere schaal en in andere omstandigheden mogelijk. Zie bijvoorbeeld het Postzegelpark aan de Leusderweg. Ook het bewonersinitiatief van de natuurtuin aan de Keerkring is een goed voorbeeld. Dat laatste voorbeeld laat tegelijk zien dat de gemeente dan natuurlijk wel bereid moet zijn om daar ook de ruimte voor te bieden. De gemeente moet initiatiefnemers duidelijkheid geven en waar nodig meedenken en faciliteiten bieden qua voorlichting en kennis. Uiteraard moet de gemeente ook kaders stellen, bijvoorbeeld dat het groenbeheer zonder chemische bestrijdingsmiddelen gebeurt. Diversiteit in groen en groenbeheer vergroot de natuurwaarde en de gebruikswaarde van het groen. Het kan de betrokkenheid van bewoners bij de natuur vergroten.

Actiepunten

- Groenbeheer onder zekere voorwaarden aan bewoners overdragen.
- Waar mogelijk inheemse beplanting en extensief beheer.
- Actie ondernemen tegen chemische bestrijdingsmiddelen bij particulier beheer.

De bomenlijst

De gemeente Amersfoort wil de kapvergunning afschaffen ten gunste van een bomenlijst. Daar is veel voor te zeggen, want een kapvergunning wordt bijna altijd verleend en biedt dus weinig bescherming. Handhaving via de bomenlijst kan een betere bescherming bieden voor bomen die we echt willen behouden, terwijl de regeldruk voor burgers en de kosten voor de gemeente afnemen. Een voorwaarde voor succes is de kwaliteit van de bomenlijst. Alle te beschermen bomen moeten erop staan. GroenLinks heeft ervoor gezorgd dat er veel meer bomen op die lijst staan dan aanvankelijk de bedoeling was. Maar nog steeds blijkt de lijst niet volledig. Wij hebben er daarom voor gezorgd dat de gemeente pas op de plaats heeft gemaakt. We willen dat de kapvergunning niet wordt afgeschaft voordat er een lijst is waar iedereen vertrouwen in stelt. Om de lijst daarna te handhaven, willen we de bomenlijst bekendmaken bij notarissen. Dan is bij verkoop van een onroerende zaak de nieuwe eigenaar automatisch op de hoogte van de status van de bomen op zijn terrein. Verder willen we de bomenlijst regelmatig verversen en zullen we erop toezien dat het beleid regelmatig wordt geëvalueerd.

Actiepunten

- Alle waardevolle bomen moeten op de bomenlijst.
- De kapvergunning niet afschaffen voordat de bomenlijst goed is.
- Zorgen voor handhaving en beleidsevaluatie.

Stadslandbouw

GroenLinks pleit voor stadslandbouw. Dat sluit aan bij ons streven om de groene ruimte op meer manieren te gebruiken en dichterbij de mensen te brengen. Veel plekken in de stad zijn hiervoor geschikt. We denken bijvoorbeeld aan de brede groenstroken tussen de naoorlogse flats in Liendert, groene stukken op de bedrijventerreinen De Isselt en De Hoef en aan braakliggende terreinen op verschillende plekken in de stad. In Amersfoort en andere steden zijn verschillende geslaagde voorbeelden van stadslandbouw. Het kan de betrokkenheid van bewoners bij hun buurt, bij de natuur en bij het kweken van gezonde voeding vergroten. Samen met D66 hebben we daarover een initiatiefvoorstel ingediend. We roepen de gemeente op om initiatieven te bevorderen door promotie, uitwisseling van kennis en door het soepel verlenen van toestemming waar dat kan. De gemeente moet een inventarisatie van braakliggende gronden maken en zoeken naar een match met initiatieven uit de stad. Waar nodig kan de gemeente bemiddelen tussen bewoners en grondeigenaren. Ook via zelfbeheercontracten gekoppeld aan de overdracht van het budget voor groenonderhoud kunnen dergelijke activiteiten worden bevorderd.

Actiepunten

- Het initiatiefvoorstel stadslandbouw verder vormgeven.
- Vergunningen voor stadslandbouw soepel verlenen.
- Geschikte braakliggende gronden inventariseren en zoeken naar een match met initiatieven uit de stad.

Dieren in de stad

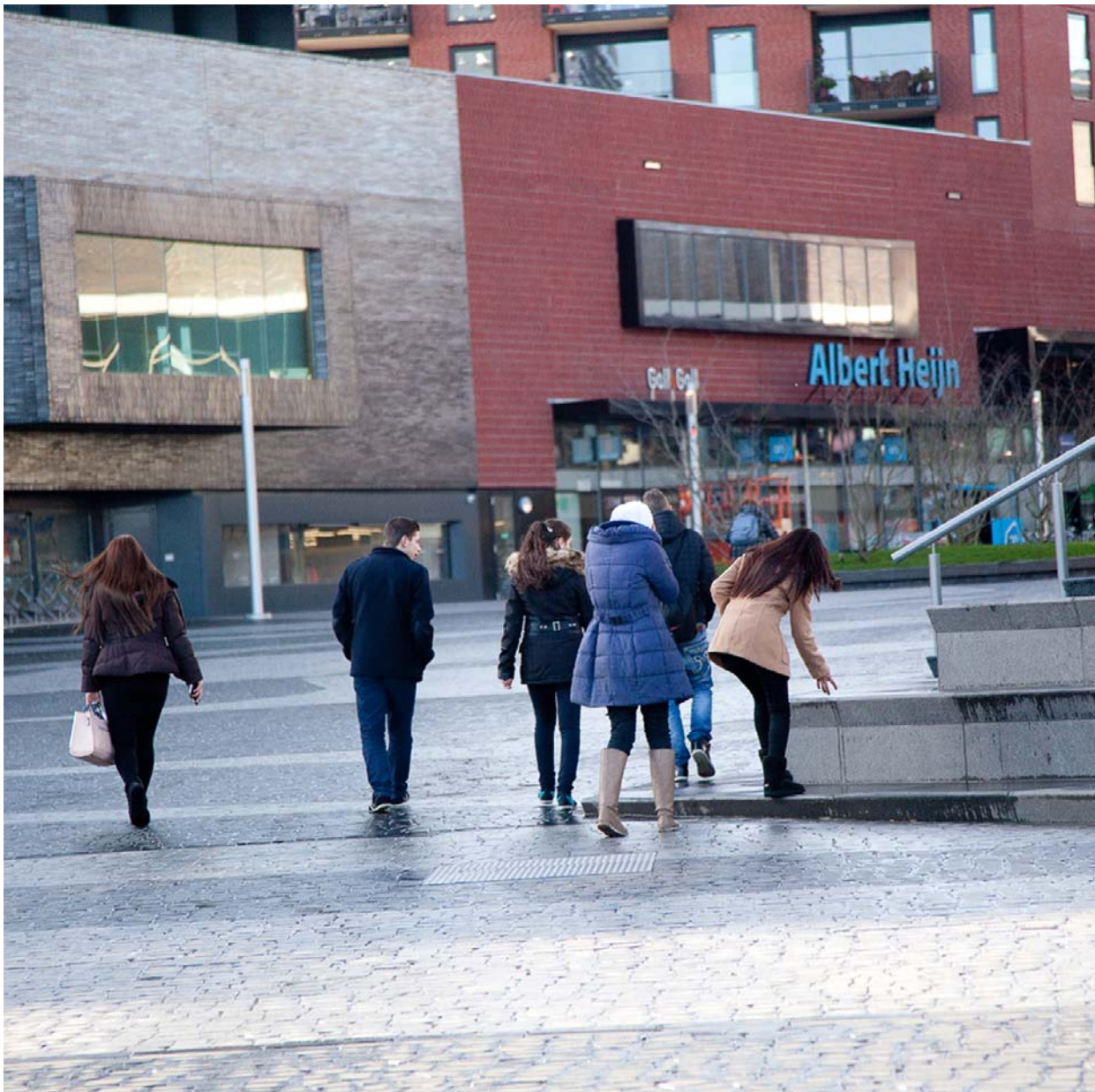
De stad dankt veel van haar levendigheid aan de aanwezigheid van dieren. In de stad willen we het leefmilieu voor dieren versterken. De gemeente gebruikt geen chemische middelen voor onkruidbestrijding. Dat is belangrijk, onder meer voor het leefmilieu van insecten zoals bijen en vlinders. GroenLinks wil het gebruik van pesticiden ook bij sportvelden, door bedrijven en door verenigingen van eigenaren (vve's) tegengaan. Dat kan bijvoorbeeld in een Algemene Plaatselijke Verordening (APV) worden geregeld. Om dieren daarnaast meer habitat te geven, willen we in groenstroken, bermen en braakliggende gronden zoveel mogelijk inheemse kruiden en bloemen aanplanten en uitzaaien. Verder denken we aan de in- en aanbouw van nestkasten voor vogels en vleermuizen, groenblauwe linten om dierenmigratie mogelijk te maken, ecologische oevers langs watergangen, vistrappen in sloten en beken en groene daken op woningen, scholen en bedrijven. In openbaar groen en bij scholen kunnen insecten- en bijenhôtels en vlinderkasten komen. Dit soort inrichtingsmaatregelen willen we in de hele stad bevorderen. Dieren trekken zich niets aan van de gemeentegrenzen. De gemeente moet daarom samen optrekken met buurgemeenten, de regio en de provincie bij het maken van natuurplannen, verbindingzones en het verwerven van middelen daarvoor. De gemeente moet ook toezien op het leefmilieu voor huis- en vermaakdieren. In bestemmingsplannen moet komen dat kleinschalige houders van paarden, ezels, schapen of geiten zonder verdere problemen een schuilstal op hun terrein mogen bouwen. Voor de opvang van huisdieren is het Dierentehuis Amersfoort onder andere op voorstel van GroenLinks uitgebreid. Daar zijn we blij mee. We willen het budget voor dierenbescherming en dierennoodhulp ook in de komende jaren op peil houden.

Schriftelijke vragen van GroenLinks in 2010, om circussen met wilde dieren te weren, hebben niet tot een verbod geleid omdat dierenwelzijn formeel geen afwijzingsgrond voor een vergunning is. We zullen opnieuw bepleiten geen vergunning af te geven voor vermaak met dieren in circussen.

Op 1 januari 2013 is de nieuwe Wet dieren in werking getreden. Dit is een raamwet waar verschillende andere (oude) wetten in opgaan. De gemeente moet verder invulling aan de wet geven. Daar waar de regelgeving ophoudt, moet de gemeente bepalen wat zij wel en niet tot haar taak rekent. GroenLinks zal daarvoor overleg plegen met vrijwilligersorganisaties rond dierenwelzijn.

Actiepunten

- In bestemmingsplannen opnemen dat kleinschalige houders van paarden, ezels, schapen en geiten een schuilplaats op hun terrein mogen bouwen.
- Geen vergunning voor het vermaak met dieren in circussen.
- Het budget voor dierenbescherming en dierennoodhulp op peil houden.
- Met dierenwelzijnsorganisaties concreet invulling geven aan de nieuwe Wet dieren.

Hoofdstuk 6 – De gebouwde stad

Amersfoort zal na de forse groei van de laatste decennia naar verwachting nog met 10.000 inwoners groeien. Als het aan GroenLinks ligt, wordt die groei binnen de huidige bebouwde ruimte opgevangen. Dus geen Stoutenburg-Noord, Vathorst-West en Hoogland-West. Dat wil niet zeggen dat we de bestaande stad helemaal vol willen bouwen. We gaan slimmer met de ruimte om. Wij vinden dat belangrijk, omdat daardoor de omgeving vrij blijft van verdere verstedelijking, de stad beperkt in omvang blijft (en daardoor befietsbaar) en het draagvlak voor centrumfuncties en openbaar vervoer het grootst is. Slim met de bestaande ruimte omgaan betekent: goed onderhoud van de gebouwde omgeving, transformatie van lege gebouwen, zorgen dat het vastgoed op waarde blijft en kiezen voor slimme mobiliteit.

Stedelijke vernieuwing

Stedelijke vernieuwing is een permanent proces. GroenLinks gaat daarom door met de ingezette programma's (Amersfoort Vernieuwt). In de komende jaren moet er vooral aandacht worden besteed aan de wijken Kruiskamp, Liendert en Soesterkwartier. GroenLinks heeft zich er altijd hard voor gemaakt dat van de woningvoorraad minimaal 30 procent sociale sector is. Dat percentage handhaven we ook in de komende raadsperiode. Verder kiezen we ervoor dat bij stedelijke vernieuwing de bestaande gebouwen zoveel mogelijk blijven bestaan en worden vernieuwd. Niet alleen uit milieuoverwegingen (grondstoffen), maar ook omdat bestaande gebouwen het geheugen van de stad vormen. Je voelt je thuis in de stad, omdat je de omgeving kent. Als er te veel wordt gesloopt, ben je ook de identificatie kwijt. Dus eerst kijken wat er mogelijk is door woningen te verbeteren, bestaande flats te moderniseren en appartementen samen te voegen. Als er dan toch moet worden gesloopt, dan op kleine schaal. We pleiten voor een verplichte Sloopeffectrapportage waarin initiatiefnemers de alternatieven voor sloop nauwkeurig overwegen.

Stedelijke vernieuwing is overigens in belangrijke mate een sociaal proces. GroenLinks wil altijd eerst de bewoners horen voordat er plannen voor vernieuwing worden gemaakt. Als er geen ruime meerderheid van de bewoners vóór is, moet er een ander plan komen.

Actiepunten

- Doorgaan met Amersfoort Vernieuwt.
- In de hele stad dertig procent sociale woningbouw.
- Geen sloop zonder onderzoek naar de alternatieven.
- Bewoners stap voor stap meenemen bij plannen voor vernieuwing van de woonomgeving.

Vernieuwing van bedrijventerreinen

Ook ruimte voor bedrijvigheid moeten we binnen de bestaande stad vinden. We willen dat de gemeente zich inspant om de bestaande bedrijventerreinen in de stad up-to-date te houden en waar nodig te revitaliseren (zie ook hoofdstuk 1). Dat kan door verduurzaming en een betere benutting van de milieugebruiksruimte, groene daken, meer ruimte voor natuur en water en een meer gevarieerde inrichting van de openbare ruimte, bijvoorbeeld met behulp van stadslandbouw of volkstuinen. Door functies te mengen, kunnen we meer doen met dezelfde ruimte. We gaan samen met de ondernemers op de betreffende terreinen de mogelijkheden hiervoor onderzoeken.

Actiepunten

- Vernieuwing van bedrijventerreinen.
- Met ondernemers de mogelijkheden voor functiemenging in kaart brengen: meer doen met dezelfde ruimte.

Transformatie van leegstaand vastgoed

Om dezelfde reden zijn we sterk voor transformatie van leegstaande gebouwen waaronder kantoren, winkels en bedrijfspanden. Er staan veel gebouwen leeg en er komen er nog meer leeg te staan, vooral kantoren. Dat moet nu echt veranderen. Leegstand maakt de stad onprettig, terwijl veel lege gebouwen anderzijds voor steeds meer functies een interessante optie zijn: jongerenhuisvesting, seniorenwoningen, grote gezinswoningen, atelierwoningen, lofts, short-stay faciliteiten, logies en allerlei combinaties van woningen met bedrijvigheid en retail. De gemeente moet meer doen om transformatie te bevorderen. GroenLinks komt met een plan daarvoor. Zo moet er één aanspreekpunt komen (kantorenloods) die marktpartijen aanspoort, informeert en helpt bij de soms ingewikkelde vergunningprocedures. De gemeente Nieuwegein boekt daar goede resultaten mee. Dat kunnen we in Amersfoort ook. Landelijk zijn er steeds meer voorbeelden van geslaagde projecten. Ook daar kunnen we ons voordeel mee doen. Als stok achter de deur moet de gemeente gebruik maken van de nieuwe Leegstandswet en een toestemming tot nieuwbouw koppelen aan een verplichting tot herontwikkeling van bestaand vastgoed.

Actiepunten

- Actieplan voor transformatie van leegstaand vastgoed. Goede voorbeelden laten zien.
- Eén aanspreekpunt met goede faciliteiten voor initiatiefnemers.
- Gebruikmaken van de nieuwe Leegstandswet.
- Nieuwbouwvergunning koppelen aan herontwikkelingsverplichting.

Klimaatneutraal in 2030

De gemeente wil dat Amersfoort in 2030 klimaatneutraal is. Dat wil zeggen dat de netto uitstoot van CO₂ van alle gebouwen en activiteiten op het grondgebied van de gemeente nul is. Dat is een hoge ambitie. GroenLinks staat daar voluit achter. Er moeten echter nog flinke stappen worden gezet en met het huidige tempo halen we de doelstelling niet. We leggen daarom voor de komende periode de lat hoger. Op alle terreinen.

De gemeente hoeft dat niet alleen te doen. In Nederland zijn al meer dan 400 coöperatieve energieprojecten voor energiebesparing in woningcomplexen en buurten, gebruik van restwarmte of opwekking van duurzame energie¹². De gemeente kan lokale energie-initiatieven niet sturen, maar wel stimuleren en faciliteren. Bijvoorbeeld door snelheid te betrachten bij het behandelen van een vergunningaanvraag, door bemiddeling en door de bekendheid van deze projecten te helpen vergroten.

Om energiebesparing bij ondernemers te bevorderen, doen we een beroep op het onlangs afgesloten SER-Energieakkoord voor Duurzame Groei. Onder verwijzing naar dat akkoord moet de gemeente aandringen op alle energiebesparende maatregelen die een terugverdientijd hebben van minder dan vijf jaar.

Actiepunten

- Lokale energie-initiatieven opsporen en deze betrekken bij aanscherping van het klimaatbeleid van de gemeente.
- Ondernemers aansporen tot energiebesparende maatregelen onder verwijzing naar het SER-Akkoord voor Duurzame Groei.

¹² Zie www.e-decentraal.com

Energiebesparing in woningen en gebouwen

In een nieuwe Woonvisie moet de gemeente scherpe doelstellingen neerleggen op het gebied van energieneutrale nieuwbouw en vergaande energiebesparing bij renovatie. Vooral in goedkopere huurwoningen moet veel gebeuren om te voorkomen dat de energielasten de huur straks overstijgen. Investeren in energiezuinige woningen past dus ook in het armoedebeleid van de gemeente en helpt huishoudens die afhankelijk zijn van een uitkering. De gemeente moet er bij corporaties op aandringen de lat hoger te leggen dan zij nu doen. Veel besparing is mogelijk door gedragsverandering. De gemeente moet permanent voorlichting geven.

Ook in de particuliere woningmarkt zijn maatregelen nodig. De gemeente kan helpen met voorlichting en faciliteiten. Wij willen barrières wegnemen door de zorg bij de consument weg te halen. We stellen voor dat de gemeente een renteloos voorschot verstrekt voor investeringen in energiebesparing en duurzame energie. Dat helpt particulieren vaak over de brug. GroenLinks wil verder coalities smeden tussen de gemeente, woningeigenaren, adviseurs, installateurs en aannemers met als doel dat zij in onderling overleg een compleet pakket aanbieden met ingebakken garanties.

Bij de bouw van scholen is de gemeente zelf aan zet. Onder het motto 'de jeugd heeft de toekomst' willen we dat de gemeente energieneutraal bouwen als uitgangspunt neemt (zie verder hoofdstuk 3). Technisch is dat allemaal mogelijk. Waar het op aankomt is wilskracht. Als het gaat om energiebesparing in kantoren neemt de marktsector het voortouw. Bedrijven hebben allang ontdekt dat duurzaamheid loont. Een mooi voorbeeld is het kantoor van Friesland-Campina aan de Berkenweg: een verouderd kantoor, volledig gestript en vernieuwd en tegelijk voorzien van de modernste installaties voor gebruik van bodemenergie. Het is een landelijk voorbeeldproject en kan zeker ook een Amersfoorts voorbeeldproject zijn. De gemeente zelf is er helaas nog niet in geslaagd om de handen op elkaar te krijgen voor duurzame renovatie van het stadhuis. GroenLinks heeft er zich sterk voor gemaakt, maar een meerderheid in de raad was nog niet zo ver. In de komende periode zetten we het opnieuw op de agenda. Duurzame renovatie levert een beter stadhuis op dat aanzienlijk goedkoper is in de exploitatie en dat een voorbeeld is voor duurzame renovatie van particuliere gebouwen. Dus: doen!

Actiepunten

- Scherpe energiedoelstelling in een nieuwe Woonvisie.
- Permanente voorlichting over energiebesparing.
- Barrières wegnemen voor energiebesparing in de particuliere woningvoorraad.
- Energieneutrale schoolgebouwen en duurzame renovatie van het stadhuis.

Duurzame energie

Amersfoort heeft veel mogelijkheden voor opwekking van duurzame energie. Met name zonne-energie. Op initiatief van GroenLinks heeft de gemeente hier al veel aan gedaan en we zijn er trots op dat Amersfoort op dat gebied voorop loopt. We gaan op die weg door. Onze ambitie is om opnieuw zonne-energiestad nummer één te worden. Ook in de historische binnenstad zijn er wat ons betreft mogelijkheden om zonnepanelen op een goede manier in te passen. Daar kunnen we veel van leren en die kennis kunnen we in Nederland uitventen. Voor toepassing van windenergie (op dit moment de goedkoopste vorm van duurzame energie) zijn er mogelijkheden langs rijkswegen en op bedrijventerreinen. Als plaatsing op Amersfoorts grondgebied niet lukt of te lang duurt, maken we een voorstel om te investeren in plaatsing van een windturbine elders, bijvoorbeeld op zee. Daarbij willen we het voor bewoners in coöperatief verband mogelijk maken mee te investeren. Een belangrijke bron van duurzame energie is de bodem met opslag van koude en warmte. Door het gebruik van de energievoorraad in de bodem ruimtelijk te plannen, is het mogelijk deze optimaal te benutten. Vooral in gebieden waar veel systemen worden aangelegd, is dat belangrijk. GroenLinks stelt voor om in gebieden waar dat nodig is, een masterplan Bodemenergie te maken en daarin vast te leggen waar koude en warme bronnen voor nieuwe installaties kunnen worden gelokaliseerd om te voorkomen dat ze elkaar in de weg gaan zitten. Bij de rioolwaterzuivering wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor gebruik van restwarmte. Dat onderzoek willen we uitbreiden naar hergebruik van restwarmte van bedrijven en kantoren, industriewarmte en warmte van asfalt. Met een warmtenet zijn er mogelijkheden die warmte te benutten, bijvoorbeeld voor woningen.

Om al deze vormen van duurzame energie in samenhang te bevorderen moet er een compleet plan komen. De nieuwe Energiewet biedt daarvoor een aantal mogelijkheden. Optimale inzet van duurzame energie vereist een slim energienet. In Nieuwland is hiervoor een proefproject gaande. We willen dit project uitbreiden naar de rest van de stad. Als consequentie van deze inzet moet de gemeente zelf honderd procent duurzame energie inkopen. In de huidige inkoop zit nog steeds een klein deel grijze stroom.

Actiepunten

- Amersfoort opnieuw zonne-energiestad nummer één.
- Een compleet plan voor alle vormen van duurzame energie.
- Uitbreiding van de pilot smart-grid in Nieuwland naar de rest van de stad.
- De gemeente koopt 100 procent duurzame energie in.

Gezonde mobiliteit

Amersfoort is een prima fietsstad: vrijwel alle afstanden in de stad zijn korter dan 7,5 kilometer en daarmee op de fiets goed te doen, zeker met gebruik van een fiets met elektrische ondersteuning. Wij vinden de fiets belangrijk. Het is een gezond, schoon en efficiënt vervoermiddel dat zuinig is met ruimte. Nu al vindt meer dan de helft van het aantal korte ritten in Amersfoort plaats op de fiets. We willen dat aandeel verhogen. De groei van de mobiliteit kan daarmee voor een belangrijk deel worden opgevangen. In het Verkeer- en Vervoerplan van de gemeente staan actiepunten ter bevordering van het fietsgebruik. Daar zijn we positief over. Alleen de middelen hiervoor zijn beperkt.

Tot 2020 is VERDER het kader voor de uitvoering van verkeersprojecten¹³. Dat plan is echter vooral gericht op het autoverkeer. Fietsverkeer is daarin secundair. Wij willen die prioritering omdraaien: eerst de fiets en dan de overige mobiliteit. Door het perspectief om te draaien, ontstaat een ander beeld. Dan zie je dat er veel moet worden geïnvesteerd om het fietsparkeren bij winkelgebieden en knooppunten (zoals het station) drastisch uit te breiden. Een paar fietsenrekken extra is niet genoeg. We zien ook dat sommige plannen voor het autoverkeer de doorstroming voor fietsers beperken. Kruispunten, rotondes en verkeerslichten moeten primair worden gericht op een snelle doorstroming voor fietsers. Steeds meer verschillende weggebruikers die geen auto of voetganger zijn, maken van het fietspad gebruik. Fietspaden zijn daar vaak niet op berekend. Er is extra aandacht nodig voor scooters die soms met hoge snelheid het fietsverkeer in gevaar brengen. Op sommige routes moeten er fietssnelwegen komen met 2x2 rijstroken, bijvoorbeeld tussen het centrum en Kattenbroek en Vathorst. Voor het interlokale fietsverkeer moeten die samen met de provincie en andere gemeenten worden ontwikkeld. Op veel andere routes moeten wegen zodanig worden geprofileerd, dat de auto er te gast is.

Op een aantal plekken speelt veiligheid voor fietsers een belangrijke rol. Bijvoorbeeld op de Leusderweg. Probeer daar maar eens met je kind en een tas vol boodschappen door het autoverkeer te slalommen! We willen dat de gemeente hier venstertijden invoert voor de bevoorrading van winkels om te voorkomen dat schoolverkeer en bevoorradingsverkeer elkaar in de weg zitten.

Verder willen we dat deze weg wordt heringericht om hier een veilige en prettige fietsroute te kunnen creëren. Hetzelfde geldt voor de Arnhemseweg, waar in samenhang met de ontwikkeling van de Kersenbaan eveneens een einde moet worden gemaakt aan de onveilige verkeerssituatie voor fietsers. Ook bij scholen en op drukke routes tussen woonwijken en scholen moet de gemeente extra letten op de fietsveiligheid, bijvoorbeeld door parkeren rond scholen te beperken. We willen dat er bij alle basisscholen schoolzones komen en we willen dat de gemeente de inzet van verkeersbrigadiers faciliteert. De gemeente kan samen met de politie helpen door hesjes, fluiten en stopborden beschikbaar te stellen. Naast de fiets willen we ook voetgangers en het openbaar vervoer vaker voorrang geven boven het autoverkeer. We willen in overleg met aanbieders van openbaar vervoer aandringen op gebruik van schone systemen: liefst elektrisch, op z'n minst hybride. Daarnaast blijven we ons inzetten voor een hoge frequentie van het openbaar vervoer. In de afgelopen periode hebben we mede het initiatief genomen om in Den Haag een lobby te starten voor aansluiting van Amersfoort op het NS-nachtnet.

Actiepunten

- Meer middelen voor fietsinfrastructuur en fietsenstallingen.
- Optimale oplossingen voor de fiets staan voorop bij nieuwbouw, vernieuwing en onderhoud van infrastructuur.
- Fietsvriendelijke herinrichting van de Leusderweg en de Arnhemseweg.
- Fietssnelwegen op strategische routes en meer wegen waar de auto te gast is.
- Veiligheid: venstertijden voor bevoorrading van winkels en schoolzones bij basisscholen.
- Schone middelen van openbaar vervoer: liefst elektrisch, minstens hybride.

¹³ VERDER is het programma waarin Rijk, provincie en gemeenten samenwerken aan verbetering van de bereikbaarheid in midden-Nederland.

Minder auto's

Aan de voortdurende groei van het autoverkeer willen we paal en perk stellen. Sluipenderwijs nemen auto's steeds meer openbare ruimte in beslag. Vroeger was de Stadsring nog een vierbaansweg. Nu heeft deze weg op sommige plekken al acht banen. Het historische centrum wordt er steeds meer door op slot gezet. Smalle straten in vooroorlogse woonwijken zijn volledig met geparkeerde auto's bezet. Extra ruimte voor auto's trekt extra auto's aan. GroenLinks vindt dat er een grens is bereikt en dat bij grote autodruk in een wijk een stelsel van vergunningparkeren kan worden ingevoerd. De prachtige historische binnenstad is één van de belangrijkste troeven van Amersfoort. Daar moeten we dus (extra) zuinig op zijn. Het gebied binnen de oude stadsmuren zou daarom alleen toegankelijk moeten zijn voor auto's van bewoners. Bezoekers moeten buiten de binnenstad parkeren en de toegangswegen tot het centrum worden zo ingericht dat deze aantrekkelijk zijn voor voetgangers en fietsers. Voor de bevoorrading van bedrijven in het centrum willen we onderzoeken of het haalbaar is een centraal distributiesysteem in te voeren naar voorbeeld van de stad Utrecht. Dit beperkt de overlast voor milieu, bewoners en bezoekers tot een minimum. Ook voor de Kamp willen we onderzoeken in hoeverre die autovrij kan worden. Wij zetten in op multimodaliteit: deelauto's, schone (elektrische) auto's en slimme verknopingen van openbaar vervoer, taxi, fiets en e-bike. Dat is niet alleen urgent; volgens ons is het ook haalbaar. Er zijn signalen die wijzen op een kentering. Onder jongeren daalt voor het eerst sinds jaren de populariteit van autobezit en -gebruik. Het gaat jongeren niet zozeer om het hebben van een auto, maar om slimme mobiliteit. We zien het parkeerbeleid als instrument om deze ontwikkeling aan te jagen: meer (gratis) parkeerruimte voor autodelers, elektrische auto's, knooppunten en stallingen en minder plaats voor ouderwetse eigen auto's.

Actiepunten

- Paal en perk stellen aan de verdere groei van het autoverkeer.
- De binnenstad blijft toegankelijk voor auto's van bewoners. Bezoekers komen er alleen op de fiets of te voet.
- De haalbaarheid van een centraal distributiesysteem onderzoeken.
- Gereserveerde parkeerplaatsen voor deelauto's.
- Extra laadpunten voor elektrische auto's.

Veiligheid

De zorg voor een veilige stad is een kernverantwoordelijkheid van de gemeente. GroenLinks zoekt daarbij naar een balans tussen privacy, veiligheid en veiligheidsbeleving. In dat licht beoordelen we maatregelen als preventief fouilleren, gebiedsontzegging, een huisverbod, een samenscholingsverbod en het gebruik van camera's. Deze kunnen in sommige situaties de veiligheid vergroten, maar kunnen tegelijk het gevoel van veiligheid ondermijnen. We willen daarom dat de gemeente slechts bij uitzondering van deze middelen gebruikmaakt. GroenLinks wil bewoners betrekken bij wijkveiligheid door middel van wijkbeheerders, buurtvaders en huismeesters. We zijn voor de inzet van HTV-politie (politie-junior; handhaver Toezicht en Veiligheid). Niet alleen omdat het bijdraagt aan sociale veiligheid, ook omdat daarmee de doorstroming van politieonderwijs naar de reguliere politie kan worden bevorderd. Voor preventie van woninginbraken biedt de HTV-politie mogelijkheden. Om overlast in buurten en wijken aan te pakken zijn we voor de inzet van jeugdinterventieteams en bureau HALT. Per situatie is maatwerk nodig. We willen dat de wijkagent meer zichtbaar en beter aanspreekbaar is in de wijk. Die kan probleemgedrag signaleren en corrigeren.

Naast sociale veiligheid moet de gemeente zich inspannen om de fysieke veiligheid in Amersfoort te vergroten. In Nederland zijn er jaarlijks zo'n 7000 woningbranden met 650 gewonden en 50 doden. Het gebruik van rookmelders kan deze aantallen halveren. We zetten een campagne op om het gebruik ervan te bevorderen. Bij het vervoer van gevaarlijke stoffen denken veel mensen in de eerste plaats aan chloortreinen. Het is goed dat daar veel aandacht voor is, maar volgens ons is het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg veel gevaarlijker. We willen dat de gemeente deze gevaren in kaart brengt, zodat er adequate maatregelen mogelijk zijn.

Actiepunten

- Sociale en fysieke veiligheid in de wijken promoten, met als proeftuin de eerste STIP in de wijk Kruiskamp.
- Een campagne opzetten ter promotie van het gebruik van rookmelders in woningen.
- De risico's van het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg in kaart brengen en maatregelen treffen als daar aanleiding toe is.

Hoofdstuk 7 – De inspirerende stad

De samenleving verandert. Meer mensen zijn mondig, goed opgeleid en eisen een actieve rol in de samenleving op. Organisaties en samenwerkingsverbanden in de stad zijn beter in staat verschillende taken die voorheen door de gemeentelijke overheid werden uitgevoerd, over te nemen. Tegelijkertijd heeft de gemeente minder geld te besteden. Ook daardoor liggen de verhoudingen anders dan voorheen. Het gemeentebestuur moet hierop reageren. GroenLinks wil maatschappelijke organisaties en burgers inspireren. Sommige taken en activiteiten moet de gemeente in vertrouwen durven loslaten en (met de juiste faciliteiten) aan burgers overlaten. Bij andere taken moet de gemeente juist prikkelen, stimuleren, aanjagen, regisseren of reguleren¹⁴. De rol van de gemeente verschilt dus per situatie. Welke rol de gemeente ook neemt; een randvoorwaarde is dat zij haar eigen organisatie en financiën op orde heeft en risico's beheerst.

¹⁴ Zie het advies *Loslaten in Vertrouwen* van de Raad voor het openbaar bestuur (2012).

Ruimte en inspiratie

De stad wordt niet gemaakt door het gemeentebestuur, maar door talloze vrijwilligers, besturen van maatschappelijke organisaties, bestuurders van verenigingen en honderden ondernemers. Op allerlei fronten nemen mensen in de stad initiatief. Aansprekende voorbeelden zijn ontwikkeling van de Wagenwerkplaats in het Soesterkwartier en het behoud van het Klokhuis in Randenbroek en 't Middelpunt in Zielhorst. Het glasvezelnet in Amersfoort is er gekomen dankzij de inzet van vele gedreven vrijwilligers, net als de Smaak van de Streekmarkt en de vele Amersfoortse festivals. Of het nu gaat om ondernemerschap, onderwijs, kunst en cultuur, welzijnswerk of duurzaamheid; breed leeft de wens dat de gemeente meer ruimte geeft aan initiatieven uit de samenleving.

GroenLinks wil dat de gemeente initiatiefnemers inspireert. Allereerst door daarvoor open te staan. Het perspectief van de gemeente moet veranderen van 'nee, tenzij' naar 'ja, mits' en van 'gelijke monniken, gelijke kappen' naar 'maatwerk op alle terreinen en domeinen'. De gemeente kan initiatieven faciliteren door mensen de juiste informatie te geven en door mee te denken over hoe iets te realiseren is. Waar nodig kan de gemeente daadwerkelijk samenwerken of een initiatief ondersteunen met geld. GroenLinks wil bijvoorbeeld de buurtbudgetten vergroten, zodat sommige gemeentelijke taken aan de buurt kunnen worden overgedragen zoals het beheer van speelruimte en openbaar groen in woonomgeving.

Actiepunt

- Meer ruimte geven aan initiatieven uit de samenleving. De gemeente moet inspireren.

De rol van de gemeente

De rol van de gemeente verschilt per geval en per onderwerp. Sommige taken liggen nadrukkelijk op het bordje van de gemeente. Voorbeelden zijn het armoedebelid, de bijstand, afvalinzameling en het maken van bestemmingsplannen. Op die terreinen moet de gemeente daadkrachtig zijn en het initiatief nemen. Zij moet daarbij in een vroeg stadium luisteren naar betrokkenen en de juiste partners opzoeken. Er zijn ook onderwerpen waar de gemeente niet over wil gaan. Een voorbeeld is de inhoudelijke kant van de jeugdzorg. Op zulke terreinen moet de gemeente alle ruimte geven aan professionals.

In andere gevallen moet de gemeente per situatie haar rol kiezen uit het brede palet van loslaten, faciliteren, stimuleren, regisseren en reguleren, zoals de Raad voor het openbaar bestuur (ROB) aangeeft. Deskundigheid bij het gemeentebestuur is daarbij essentieel.

Actiepunten

- Daadkrachtig optreden bij zaken waar de gemeente over gaat.
- Professionele vrijheid geven aan experts bij zaken waar de gemeente niet over wil gaan.
- Een keuze maken uit verschillende vormen van betrokkenheid van burgers bij zaken waar de gemeente gedeeltelijk over gaat.

Participatie en meer

Burgers kunnen de kwaliteit van de besluitvorming verhogen door de gemeente te informeren of te adviseren, door mee te produceren of mee te beslissen. GroenLinks wil uitdragen dat politiek zich niet beperkt tot de stembus en de raadszaal. Politiek gaat over hoe we als samenleving omgaan met belangentegenstellingen en hoe we keuzes maken voor de hele stad en haar inwoners. Te vaak denken mensen dat ze geen invloed hebben op de toekomst van Amersfoort. Maar mensen kunnen ook politiek actief zijn als ze niet in de gemeenteraad zitten en geen lid zijn van een politieke partij. Dan gaat het de ‘alledaagse politiek’ waar mensen meebepalen en meedoen aan wat er in de stad gebeurt. GroenLinks beperkt zich daarom niet tot het werk in de raadzaal. Wij zetten ons in voor de ‘alledaagse politiek’ in de stad. We brengen het stadhuis in de stad. Onze raadsleden zullen zorgen dat de inwoners van Amersfoort tijdig de kans krijgen zich uit te spreken over plannen in de stad. Zij zullen de inwoners die zich voor de stad inzetten, met raad en daad bijstaan.

Andersom wil GroenLinks dat de gemeente vaker, verdergaand en op meer manieren een beroep doet op Amersfoorters. Onder andere via participatie en inspraak. We willen dat de raad en het college daarover een aantal werkafspraken maken. Zo moeten zij vóór de start van een participatietraject duidelijk maken waarover de inbreng van Amersfoorters wordt verwacht. Dat traject moet zijn afgerond voordat de raad verdere besluiten neemt. In alle gevallen moet de gemeente goed luisteren naar de ideeën en bezwaren van Amersfoorters, ook als die onderling tegenstrijdig zijn.

Een besluit met grote gevolgen voor de gehele stad kan via een besluitvormend referendum worden genomen. Als het aan GroenLinks ligt schrijft de gemeente in de komende raadsperiode zo’n referendum uit bij thema’s die zich daartoe lenen. Burgers en bestuurders leren dan met dit instrument te werken.

Andere mogelijkheden om de kennis en ervaring uit de stad beter te gebruiken, zijn de ontwikkeling van een burgerbegroting en de invoering van het zogenoemde omkeerbesluit (de overheid kondigt een besluit aan, waarna betrokkenen binnen een tevoren vaststelde periode met een beter voorstel kunnen komen). We willen dat de gemeente ook daar vorm en inhoud aan geeft.

Ook bij de controlerende taak van de gemeenteraad zijn meedenkende burgers van grote waarde. GroenLinks wil dat beleidsgegevens beschikbaar worden gesteld (open data) en dat de resultaten van het gevoerde beleid transparant worden aangeboden. Burgers, bedrijven en organisaties kunnen de raadsleden dan beter van advies voorzien.

GroenLinks is blij met het Amersfoortse burgerinitiatief Het Nieuwe Samenwerken. We willen dat de gemeente dit initiatief betreft om deze vormen van samenwerking tussen stad en het bestuur van de stad verder uit te werken.

Bezuinigingsdialoog

De gemeente Zeist heeft zich samen met vele actieve inwoners gebogen over de enorme bezuinigingsopgave van de gemeente. Inwoners kwamen met meer dan 200 voorstellen, die vrijwel allemaal zijn overgenomen door de raad. Zie www.zeist.nl/bezuinigingsdialoog.

Actiepunten

- Uitdragen dat politiek niet beperkt is tot de stembus en de raadszaal.
- Werkafspraken maken voor goede participatie.
- Nieuwe instrumenten ontwikkelen om burgers te betrekken, zoals een burgerbegroting, een omkeerbesluit en een besluitvormend referendum.

Risico's beheersbaar maken

Besturen betekent risico's nemen. Ook financiële. Maar deze risico's moeten wel verantwoord en beheersbaar zijn. In het verleden is het risicomanagement van de gemeente niet altijd op orde geweest waardoor fouten te lang onopgemerkt zijn gebleven. Nu Amersfoort, net als veel andere gemeenten, zich in financieel zwaar weer bevindt, komt het er extra op aan. Er zijn al flinke bezuinigingen doorgevoerd en in de komende raadsperiode komt daar nog veel overheen. Het weerstandsvermogen van de gemeente loopt terug. Ook zijn er grote risico's, zoals de grondexploitatie in Vathorst en andere plaatsen in Amersfoort. De grootste risico's die nu op ons afkomen zijn het gevolg van de transities in het sociaal domein.

GroenLinks wil dat het college aan de gemeenteraad meer inzicht geeft in de risico's van het beleid, de mogelijke beheersmaatregelen en de staat van reserves en voorzieningen. Alleen dan kan de raad het beleid en de uitvoering ervan adequaat controleren. Risicorapportages moeten betrouwbaar en transparant zijn en op tijd beschikbaar zijn. Ze moeten niet alleen gaan over projecten en programma's maar ook over garantstellingen. Het lijken open deuren, maar in het verleden heeft het daar vaak aan geschort. Verder wil GroenLinks dat in de interne gemeentelijke organisatie de verantwoordelijkheden en bevoegdheden helder zijn. Voor de komende periode wil GroenLinks het weerstandsvermogen geleidelijk vergroten door een sober begrotingsbeleid te voeren en door terughoudend te zijn met nieuwe grote projecten omdat die vaak extra risico's met zich meebrengen.

Actiepunten

- Meer inzicht in de financiële positie van Amersfoort.
- Het weerstandsvermogen geleidelijk vergroten.
- Terughoudend met nieuwe projecten als die grote financiële risico's met zich meebrengen.

Een sluitende meerjarenbegroting

Om de meerjarenbegroting sluitend te krijgen kiest GroenLinks voor een sobere en doelmatige begrotingsdiscipline. Aan de inkomstenkant streven we ernaar dat de tarieven voor vergunningen, parkeren, reiniging, hondenbelasting en dergelijke eerlijk zijn, dat wil zeggen: kostendekkend. Voor een aantal posten is dat nu niet het geval. Op veel plekken in de stad is parkeren in de openbare ruimte nog altijd gratis, terwijl de gemeente betaalt voor het onderhoud van diezelfde ruimte. Betaald parkeren is wat ons betreft dan ook een middel om deze kosten te dekken. Als het noodzakelijk is voor een sluitende begroting, dan is het wat GroenLinks betreft ook bespreekbaar om het tarief voor de onroerendezaak belasting (OZB) te verhogen. Verhoging van allerlei tarieven is niet het eerste waar we aan denken. Prioriteit ligt uiteraard bij maatregelen aan de uitgavenkant van de begroting. GroenLinks zet in op permanente verbetering van de bedrijfsvoering. Daarmee kan structureel veel geld worden bespaard met behoud (en zelfs verbetering) van de kwaliteit van de dienstverlening. Structurele langetermijnmaatregelen houden ook in dat de gemeente samenwerkingsverbanden aangaat met andere overheden en met private partijen zoals burgerinitiatieven, woningcorporaties, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Ook samenwerkingsverbanden tussen organisaties in de samenleving kunnen tot besparingen leiden. Voorbeelden zijn de samenwerking tussen zorginstellingen (zie hoofdstuk 2) en samenwerking tussen onderwijsinstellingen (hoofdstuk 3). Ook GroenLinks-thema's als extensief groenbeheer (hoofdstuk 4) en een duurzame renovatie van het stadhuis (hoofdstuk 5) beperken de gemeentelijke uitgaven. Duurzaamheid, participatie en bezuinigingen kunnen prima hand in hand gaan. Daarmee is de cirkel rond.

Actiepunten

- Een sobere en doelmatige begroting maken.
- Kostendeckende tarieven voor gemeentelijke diensten.
- Permanente verbetering van de gemeentelijke bedrijfsvoering.

Een nieuw samenspel

Er groeit een nieuw samenspel tussen stad en stadsbestuur. Participerende burgers, bedrijven en organisaties willen meer ruimte om taken, die voorheen tot het exclusieve domein van de overheid behoorden over te nemen. De gemeente moet die ruimte geven. Zij moet zich per situatie de vraag stellen wat haar toegevoegde rol kan zijn. Binnen de beperkingen die een sober begrotingsbeleid stelt, kan de gemeente faciliteren, sturen en stimuleren. De gemeenteraad moet nadrukkelijk sturen op hoofdlijnen en de kaders stellen. GroenLinks durft dat en wil, net als voorgaande jaren, daarvoor verantwoordelijkheid nemen in het stadsbestuur. Door goed samenspel kunnen Amersfoorters en de gemeentelijke overheid elkaar inspireren om van Amersfoort een duurzame, groene en sociale stad te maken.

Actiepunt

- Verantwoordelijkheid nemen voor het stadsbestuur.

Dank

Ter voorbereiding van dit verkiezingsprogramma hebben we met vele Amersfoorters gesproken die zich op één of andere manier inzetten voor de stad. We hebben bijdragen ontvangen van ondernemers, woningcorporaties, professionals rond welzijn en zorg, mensen uit het onderwijsveld, betrokkenen bij culturele instellingen en mensen van dierenwelzijns-, natuur- en milieuorganisaties.

Een werkversie van het programma is op 26 september 2013 besproken met een grote groep kritisch meedenkende GroenLinks-leden. Op 31 oktober 2013 is het programma vastgesteld door de ALV van GroenLinks Amersfoort.

De programmacommissie bestond uit:

Henk Bouwmeester (voorzitter)

Moniek Streng (secretaris)

Anne-Marie Ruiter

Annemarth Idenburg

Dick van de Velde

Frans Prins

Sieta Koet-Minis

De fotos zijn gemaakt door Jeanette van der Meij.

© GroenLinks Amersfoort, 2013-2014.

Kijk voor meer informatie op amersfoort.groenlinks.nl.